

SLOVENSKI vestnik

Letnik XXVIII.

Celovec, petek, 17. avgust 1973

Štev. 33 (1621)

NAPISNE AKCIJE OPOZARJAJO:

Tudi občinska središča naj bodo dvojezična Akcije tokrat v Borovljah in Št. Jakobu

V noči od sobote na nedeljo so se pojavili na stavbah občinskih ter šolskih poslopij v Borovljah ter v Št. Jakobu v Rožu dvojezični napisi. Prav tako so neznani aktivisti popisali pročelja poštinih uradov v obeh krajih ter v Št. Jakobu v Rožu na poslopje tamkajšnje požarne brambe napisali gesla, ki so opozarjala, da Avstrija še ni izpolnila določil člena VII avstrijske državne pogodbe. Geslo „ČLEN 7 NAŠA PRAVICA“ vsekakor popolnoma velja in je nadvse aktualno. Koroški Slovenci ne PROSIJO za izpolnitev zajamčenih pravic, temveč ZAHTEVAJO njih izpolnitev. Zadnja akcija je bila ena od najbolj premišljenih dosedaj. Vendar je treba ugotoviti, da ljudje verjetno ne bodo razumeli, zakaj so neznani aktivisti popisali prav šolska ter občinska poslopja. Letakov tokrat ni bilo zaslediti.

Ko je bil sklenjen v avstrijskem parlamentu zakon o dvojezičnih topografskih napisih in oznakah, sta osrednji organizaciji koroških Slovencev opozorile vlado, da je treba dvojezičnost uveljaviti tudi v občinskih središčih in ne samo v obrobni krajih. Zveza slovenskih organizacij ter Narodni svet koroških Slovencev sta v posebnem stališču k imenovanem zakonu obrazložili svoje gledanje avstrijski vladi. Slovenski tisk pa je že skozi leta opozarjal politične dejavnike v deželi in državi, da je treba izpolniti jasna določila člena VII avstrijske državne pogodbe ter v tej zvezi vedno spet opominjal avstrijsko vlado, da izpolni ta člen tako po črki kot po duhu. Slovenci so bili vselej mnenja, da je potrebno, da se javno manifestira, da živita na področju južne koroške dva naroda. Ena oblika take manifestacije so dvojezični topografski napisi na teritorialno znanem področju južne Koroške. Dvojezične oznake pa spadajo na poslopja javne uprave ter javnih ustanov.

Neznani aktivisti so za konec tedna poskrbeli, da je zopet prišlo do deloma ostrih diskusij o problematiki dvojezičnih napisov in oznak. Take diskusije so nepotrebne. POTREBNO je, da državne oblasti končno upoštevajo člen VII avstrijske državne pogodbe ter da jo Slovincem tiste pravice, ki izvirajo iz tega člena. Dogodki lan-

ske jeseni so zgovoren dokaz, kakšen je odnos oblasti do koroških Slovencev. Koroški časopisi so po akcijah neznanih aktivistov vedeli poročati, da so varnostne oblasti, odnosno državna policija, že začele z raziskavami. Pri tem se poslužujejo pripadniki državne policije nove taktike, o kateri bo treba še pisati.

NA BLIŽNJEM VZHODU:

Ugrabitev iraškega letala

Prejšnji teden so izraelska letala na bejrutskem letališču ugrabila arabsko potniško letalo. Ta grobi akt vdora izraelskih letalskih sil na ozemlje suverene države je po vsem svetu povzročil veliko ogorčenje. Zadnja teroristična akcija izraelskega letalstva ima le malo primerov v analih zračnega piratstva.

Libanonska vlada se je takoj po ugrabitvi potniškega letala pritožila v Varnostnem svetu OZN in zahtevala učinkovite sankcije proti Izraelu. Na razpravi v varnostnem svetu, ki se je začela v torek, je večina držav ostro obsojala teroristične metode izraelskih sil. Tako je egiptovski delegat dejal, da preusmeritev libanonskega letala pomeni tipičen primer državnega terorizma, ki spada v

Poletno zatišje je bilo torej na Koroškem uspešno prekinjeno. Nič zato, da so nekateri ravno zaradi tega tako srditi. Akcije jih bolijo posebno zato, ker je trenutno v deželi vse polno turistov, ki si seveda mislijo o „mirnem sožitju“ dveh narodov na Koroškem svoje.

Nočne akcije manifestirajo v svoji obliki veliko nezadovoljstvo pripadnikov slovenske manjšine na Koroškem. Po avstrijskih politikov, to velja posebno za politike socialistične stranke, je taka, da ji koroški Slovenci ne morejo slediti. Pakiranje najvidnejših predstavnikov socialistične stranke s svobodnjaki, z očitnimi nasprotniki koroških Slovencev, saj le-ti vselej spet zahtevajo ugotavljanje manjšine in govorijo o tem, da je člen VII avstrijske državne pogodbe že popolnoma izpolnjen, ni ravno vzpodbudno za koroške Slovence. Nagib na desno v socialistični stranki v deželi in državi ni mogoče več spregledati.

splošen okvir izraelske politike. Izraelski predstavnik Josef Tekoah je skušal opravičiti početje svoje vlade ter dejal, da je imel Izrael samo namen aretirati „teroristične voditelje, kot je Georg Habash, voditelj Ljudske fronte za osvoboditev Palestine, ter na ta način ščititi nedolžna življenja“. Britanski zastopnik je menil, da nima nobena vlada pravico, da se poslužuje podobne agresije.

Resolucija bo prav gotovo vsebovala obsodbo izraelskih terorističnih metod in ker ni pričakovati, da bi bile zahtevane v njej sankcije proti Izraelu, računajo s tem, da bo resolucija podprla tudi zastopnik ZDA. Predstavniki arabskih držav pa slej ko prej zahtevajo učinkovite sankcije proti Izraelu.

Prečrtan kalipot na Sabotnici na ljubeljki cesti

Bo dež. glavar Sima ostal na svojem položaju?

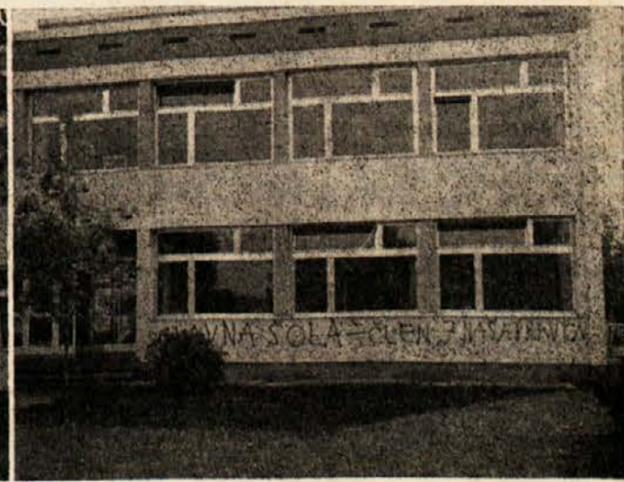
Del koroške javnosti je presenetil oziroma razburil intervju, ki ga je dal avstrijskemu radiu koroški deželni glavar Hans Sima. Deželni glavar je med drugim govoril tudi o svoji osebi ter povedal, da še ne misli na odstop s položaja deželnega glavarja, čeprav je bil na zadnji deželni konferenci socialistične stranke odvoljen kot predsednik deželne organizacije. O spremembah v kolektivu deželne vlade pa je menil, da je to stvar stranke. Obenem je poudaril, da minister za promet Frühbauer verjetno ne bo postal namestnik deželnega glavarja. Za to funkcijo da je v deželi dosti drugih funkcionarjev, ki že več let delujejo v vodstvu stranke kot minister Frühbauer.

Jasno je, da so te izjave deželnega glavarja naletele na širok odmev v deželi. Vendar je treba povedati, da so vsaj tisti, ki so poznali borbeni značaj koroškega deželnega glavarja že od vsega začetka podvomili v to, da bi deželni glavar meni nič tebi nič kar tako odstopil. List Kärntner Tageszeitung prinaša del Simovega intervjuja brez komentarja. List koroške ljudske stranke pa govori o tem, da je s svojimi izjavami sprožil majhno bombo. Sicer pa se list malo prikrito veseli dileme, v kateri se naj bi zaradi Simovega intervjuja sedaj nahajala koroška socialistična stranka. Bolj obširno komentira Simov intervju seveda „Kleine Zeitung“. Namestnik glavnega urednika Heinz Stritzl, ki je znan po tem, da mu koroški deželni glavar ni ravno pri srcu, piše v svojem ko-

mentarju, da bo najbolj trpela zaradi Simovega intervjuja oziroma zaradi Simove odločitve Koroška. Ravno toliko, da Koroška ni v nevarnosti. Stritzl se v svojem komentarju spominja tudi jesenskih pogromov na dvojezične topografske napise in meni, da je te „neprijetne koroške jeseni“ edini kriv koroški deželni glavar oziroma njegova samopasnost. Pri tem seveda zamoči, da je za odločitev odgovarjala celotna socialistična stranka.

Deželni glavar Hans Sima je dal svoje izjave za avstrijski radio v trenutku, ko se nahajajo vsi drugi vodilni deželni politiki na dopustu. Predsednik koroške socialistične stranke Leopold Wagner se je po pisanju Kleine Zeitung predčasno vrnil s svojega dopusta. Boj za stolčke se bo torej lahko vnel.

Napis na občinski hiši in na glavni stoli v Borovljah

Živahni sejemski dnevi

22. Avstrijski lesni sejem — Celovski sejem prikaz gospodarske zmogljivosti Močna udeležba razstavljalcev iz Jugoslavije

Preteklo soboto je minister za kmetijstvo in gozdarstvo Weihs svečano odprl 22. Avstrijski lesni sejem — Celovski sejem. Kot vsa pretekla leta so se otvoritve udeležili visoki politični in gospodarski zastopniki iz Avstrije in iz inozemstva. Minister Weihs je v svojem govoru označil Avstrijski lesni sejem kot „strokovni sejem evropskega formata“. Zelo široko je govoril o stanju domače lesne in lesnopredelovalne industrije. Predsednik sejma, deželni poslanec Hans Ausserwinkler, je referiral o razvoju tega strokovnega sejma ter menil, da se tudi v času konjunktura ni možno odpovedati tovrstnim gospodarskim prireditvam. Zastopnik trgovske zbornice je v svojem govoru kritično ocenil zadnje spremembe in ukrepe na monetarnem področju. Deželni glavar Sima pa je nakazal razvoj koroškega gospodarstva v zadnjih desetih letih.

Letošnji sejem prinaša zopet nekaj novosti. Zlasti velja to za stroje za lesnopredelovalno industrijo. Znana koroška industrijska podjetja Leitgeb in Funder sta tudi to leto v svojih paviljonih pripravila prevez svoje zmogljivosti. Zanimivo v tej zvezi je, da podjetje Funder ustanavlja v Združenih državah Amerike svoj obrat, ki bo veljal blizu 4 milijone dolarjev in bo oskrboval ameriški trg. Vredno si je ogledati tudi posebni razstavi Kelag-a ter Avstrijskih dravskih elektrarn. Koroška električna družba prikazuje v svojem paviljonu model atomske elektrarne Tullnerfeld, ki je v gradnji in čigar gradnjo sofinancira ter slike njenih elektrarn na Koroškem. Posebna zanimivost pa je skica ogromnega projekta „Malla“, elektrarne, ki so jo oficijno začeli graditi 7. junija tega leta. Avstrijske dravske elektrarne pa prikazuje maketi rožeške ter boroveljske elektrarne ter vrsto slik že obstoječih objektov. Koroška gospodarska zbornica je pripravila razstavo „Reklama koristi vsem“. To je lepo geslo. V praktičnem življenju je tako, da koristi reklama predvsem producentom. Zanimivo je, da se v okviru te posebne razstave lahko inserira pri skupni stojnici v vseh treh večjih koroških listih. Listi so si le bližji, kot to po njihovem pisanju včasih izgleda.

Jugoslavija se uvršča s 47 razstavljalci na tretje mesto v skupini tujih razstavljalcev.

Podjetja razstavlja v glavnem v okviru kolektivne razstave gospodarskih zbornic Slovenije in Hrvaške v lastnem jugoslovanskem paviljonu. Razstava je okusno urejena. Nekatera slovenska podjetja razstavlja tudi individualno. Slovenija les, podjetje, ki gotovo spada med vodilne gospodarske organizacije na področju izdelovanja opreme in na področju lesnopredelovalne industrije v Jugoslaviji, prikazuje v mestni hali del svoje široke proizvodnje. Poleg Slovenija les razstavlja še Hoja, LIP Bled in Agraria Koper, kjer je tudi letos dosti gostov. Danes je na sejmju jugoslovanski dan.

V jugoslovanskem paviljonu sta na ogled dva nadvse zanimiva produkta Iskre. Gre za dve tehnični, elektronski novosti. Zavod za avtomatizacijo iz Ljubljane razstavlja takolimenovano „faksimile napravo“. Zavod jo je samostojno razvil in jo kot edini proizvajalca v Evropi. Z njo je uspešno prodrl na ameriški trg. To je naprava, ki jo je mogoče priključiti na telefonsko omrežje ter z njo hkrati s telefonskim pogovorom posredovati tudi skice, tekst ali slike. Druga novost je radar, ki ga je mogoče brez večjih naporov namestiti v vsakem policijskem avtomobilu in je takoj uporaben. Ta radar bodo že v doglednem času začeli po posebni odredbi avstrijskega notranjega ministrstva preizkušati tudi

v Avstriji. Obe tehnični novosti sta presenetljivo poceni.

Avstrijski lesni sejem je tudi letos cilj strokovnjakov lesnopredelovalne industrije. Že v soboto je zastopnik poljskega podjetja PAGED govoril na tiskovni konferenci o avstrijsko-poljski lesni trgovini. Omenil je, da bi se dalo izmenjavo produktov še pospešiti. Poljska je posebno zainteresirana na bogatih izkušnjah avstrijske lesnopredelovalne industrije in avstrijska podjetja naj bi se s svojim kapitalom udeležila na izgradnji tozadevne industrije na Poljskem.

V ponedeljek so se srečali v Celovcu avstrijski in italijanski lesni trgovci in razpravljali o svojih problemih. Razgovora se je udeležilo okoli 120 oseb. Avstrijci so izrazili zadovoljnost nad tem, da poletka trgovina z Italijo na podlagi fakturiranja avstrijske valute, Italijani pa so z zadovoljstvom vzeli na znanje, da so jim Avstrijci za to leto in za prvo polletje 1974 zagurali zaželjene kontingente lesa.

Zasedanje strokovnih novinarjev je letos uspešno potekalo. Na zasedanjih so zavrtili nekaj filmov. Italijani so pokazali film ACIMALL, ki je imel za temno moderne stroje za lesno industrijo. Poljaki so film najeli. Zvezna republika Nemčija je predvajala film, ki je pokazal, kako so v področjih Niedersachsen ter Nordhessen odpravljali ozioroma popravljali škodo, ki jo je velik vihar povzročil novembra 1972 v gozdovih tega področja. Strokovni novinarji so si ogledali tudi žago industrijskega podjetja Funder.

V četrtek so Avstrijski lesni sejem obiskali Finci. Okoli 80 zastopnikov finske lesne industrije si je ogledalo z velikim zanimanjem sejemske žago ter sejmsko mizarstvo. Danes in jutri pa bodo finski strokovnjaki potovali po Koroški in si ogledali razna podjetja in obrate.

ŽALOSTNA IN LEPA LJUBEZEN

Ob predstavi ljudske igre „Miklova Zala“ v Svatnah

Morda sem nekaj podobnega mislil, ko sem bil zadnje soboto navzoč pri predstavi „Miklova Zala“, znane Žižkove dramatizacije še bolj znane povesti J. Sketa navzoč pri predstavi v koroških Svatnah, kjer so se tamkajšnji slovenski amaterji potrudili in uspeli odigrati ljubavno zgodbo o Zali in Mirku. Dogodek je bil po vsem videzu izjemen v marsikakšnem zgledu; najprej je na to izjemnost opozarjala množica ljudstva, ki je povsem obljudila rahlo dvignjeni griček nad dolinico, v kateri sta bili starodavna kapelica s starodavno slovansko lipo prizorišče zgodovinskih zapletov, lepe poštno ljubezni in prav tako grde zavisti in zvižčnosti ter izdajstva negativnih oseb, nastopajočih v igri. Priznati je treba, da je bil nekoliko izjemen tudi sam odrski prostor, ki je zajemal še nekaj dodatnega, sosednjega vaškega ozemlja in je zato bil nekakšen pravi vaški trg, središče vaške družabnosti ali nekaj podobnega. In ne ravno tako na koncu: izjemna je bila kostimna oprava, igralski napor in zaključek predstave, o katerem bo še govora. Kot svojevrstno doživetje mi je torej bilo poslušanje stavkov, ki so jih zvočniki tresli večinoma z leve strani v poslušalčeva ušesa, pri čemer pa se je izgubljala, zaradi nenaravnih daljav med izvajalci in sprejemalci, tista človeška smer govora, zaradi katere imamo povprečni posamezniki občutek, da je od govorečih namenjena samo k nam ali prvenstveno k nam posameznikom: tokrat so bili govorniki spredaj, videti je bilo, kako med sabo nekaj artikularajo, toda glas je prihajal, še neredno povrh, od drugod, ne naravnost od njih, in ne da bi se zavedal, sem kdaj in kdaj menil, da ravno zvočniki spreminjajo glasovno podobo besed, požirajo njihove dele in nemara, tudi „drgnejo“ tisti sprednji slovanski „r“, ki ga menda si-

cer vsi Slovani izgovarjajo enako dentalno. Seveda, bila je morda tipična vaška igra s številnimi amaterskimi značilnostmi, ki je potrdila ne le to, da „umetnost“ ne more biti samo posnemanje življenja, temveč obenem pokazala, da življenje nazadnje tudi nje ne

Rekel bi, v slovenskem ljudstvu počiva zastrto domotožje po romantiki. V njem tli želja po lepi žalosti, ki dražljivo prihaja nekam skozi sapnik in se useda kdo ve kam na dno — a potlej naj le pride srečna odrešitev, naj dobre solze zvozi poprejšnjo tesnobo in stisko kam proč, v kak ogromen smetnjak vsakdanjika, iz katerega ni vrnitve: to je morda edini blaženi občutek, sproščujoča iskrica, ki jo porajata poraz in zmaga, pa si zategadelj marsikdo ne želi le „zmago“, temveč tudi „poraz“, čeprav seveda s pogojem, da bo nazadnje plen pravične zmage, ki bo spet sprostila tisto solzno ladjevoje za odvoz nesreče in frustriranosti... In mar ni to nekaj kot romantika?

more več posnemati — kakor hitro so izvajalci dramatizacijo razvezali v prave vaške dimenzije, le-teh ni več obvladovala in jim ni dajala smisla, kot ga je zahtevala njena logika.

OSEBNA IN NACIONALNA NESREČA

Toda to je nebitvena, mimogredna zadeva, ki v „Zali“ ni imela nobene vloge. Poslušalcev ni zadevala, saj so poteku dejanj neredki sledili kar napamet, vedoč za vsebino iz šole ali pripovedovanja; zunanji scenski blišč jim je namreč zlahka vodil domišljijo k Zalini ljubezenski tragediji, ki po dolgih mukah v turških ječah vendarle spet pride k svojemu Mirku, pri čemer je model vrnitve nekako presentljivo podoben Odisejevemu: oba se prikažeta domov na dan poroke svojih partnerjev, le da je na Slovenskem namesto Odiseja bila zdoma Zala, doma pa namesto Penelope Serajnikov Mirko... Sreča pa je bila za oba par — bržkone — podobno velika; vsaj za Mirka in Zalo, ta zmago-slavna plebejca, pa je imela tudi

narodnost, ne le oseben pomen. In ravno tej sreči, ki je naposled napočila, je občinstvo, ki ga je morda bilo od onstran meje več kot domačega, najbolj goreče sledilo. Iz znanih razlogov najbrž nikjer drugje kot na Koroškem „Miklova Zala“ ne bi imela takš-

njen ječar je bil v bistvu njen varuh, njen potencialni rabelj — njen pravi rešitelj! Kazalo je, da so ti nekateri navzoči pričakovali samo ta neverjetni obrat, ta nemogoči trik, ta solzni, lepi konec. In bilo je zadosti, da je bilo lahko spoznati, kako je ta igra zares ljudska in kako zlahka spodnaša njihova zatajevana čustva.

DEKOR ZA SPOMIN

Razumljivo je, da je precejšnje število avtomobilov gnala čez mejo običajna človeška radovednost: narodnostna, politična ali zgolj turistična, toda Zalina usoda je tudi na te metala romantično luč. Kakor na primer: ob zaključku predstave so se posamezniki pririli k sceni in trgali z nje kinč in kras za spomin, češ takšne „Miklova Zala v Svatnah ne bo nikoli več. Zauživali so tedaj ob boleče sladki misli o dejanskih razmerah slovenstva na Koroškem, dasi nisem utegnil ugotoviti, ali so bili to običajni ali zamejski Slovenci. Se pravi ob koncu: vsega spoštovanja vredno prizadevanje koroških igralcev „Miklova Zala“, toda vsa manifestacija je naposled imela bolj ali manj pridih malodušja in slovesa kot energičnega začetka. Kajti za nerednega, običajnega in s tem „površnega“ obiskovalca Koroške je situacija v resnici takšna, „neenergična“; nemški videz so kdaj pa kdaj, na priliko, v naseljih skušali spreminjati osamljeni napis „gostilna“, prihajajoče pa je tokrat vodil tudi priložnostni kašipot „Miklova Zala“ zapichen na nizke količke ob cesti v Svatne. To se je na poti od Borovelj do te vasi obrnilo — zunanjega — pri življenju, tuji pritisk pa, kot znano, še ni poenjal. Ne glede na vso pa je „Miklova Zala“ bila znamenje takšnega ali drugačnega, a vendarle prizadevanja po lastnem nacionalnem življenju.

Jože Horvat

POŠIROKEM SVETU

SANTIAGO. — V južnoameriški državi Čile povzročajo desničarski elementi vladi predsednika Allendeja hude težave. V preteklih mesecih je prišlo do več stavk. Najbolj kritična je bila stavka prevoznikov, ki je ogrožala preskrbo prebivalstva z najpotrebnejšimi življenjskimi potrebami. Zdaj ponovno stavkajo prevozniki. Stavka traja že dva tedna in utegne imeti resne posledice. V preteklem tednu je predsednik Allende imenoval novo vlado, v kateri so zastopani vsi rodovi čilenske vojske. Nova vlada je zaukazala stavkajočim prevoznikom, da se morajo vrniti na delo v 48 urah sicer bo proti njim uporabila „vsa zakonita sredstva“. Dialog med krščanskimi demokrati in marksisti v Čilu le počasi napreduje. Vlada predsednika Allendeja, ki jo podpirajo vse levo usmerjene sile v državi, računa, da bo s pomočjo vojske prebredla trenutne težave.

PEKING. — Kamboške osvobodilne sile se nahajajo samo še nekaj kilometrov od kamboškega glavnega mesta Phnom Penha. Vest, ki jih prinašajo agencije, dajo pričakovati, da bo vojne v Kambožji kmalu konec. Lon Nolov režim se je lahko do 15. avgusta zanašal na podporo ameriških bombnikov, ki so do tega dneva zasipali položaje osvobodilnih čet s smrtonosnim tovorom. Pri tem so nekajkrat zgrešili cilj in odložili bombe nad položaji Lon Nolovih čet ter nad vasi, ki se nahajajo še v rokah režima Lon Nola. Sihanuk je v posebni poslanici ameriškem senatorju Mansfieldu ponudil Združenim državam Amerike „časten mir“. Mansfield naj bi to njegovo poslanico predložil ameriškem kongresu. Iz Phnom Penha bi Američani lahko evakuirali vse glavne kolaboracioniste, male pa bi pomilostili.

BONN. — Osvobodilna gibanja v afriških portugalskih kolonijah stojijo v ospredju zanimanja svetovne javnosti. Pred nedavnim je nek katoliški duhovnik iz Mozambika poročal o krvavih progromih portugalskih oblastnikov v tej državi. Gibanje za osvoboditev Mozambika „Fremilo“ je tako postalo v Evropi znanejšo. Predsednik tega gibanja, Marcelino Dos Santos, je pretekli teden obiskal Zvezno republiko Nemčija. Pogovarjal se je s predstavniki socialdemokratske stranke, s predstavniki sindikatov, s predstavniki liberalne stranke ter s predstavniki mladinskih gibanj. Predsednik gibanja „Fremilo“ je poudaril, da podpirajo nekatere evropske države portugalske koloniste proti volji mozambiškega ljudstva, to da velja zlasti na primeru gradnje velike hidroelektrarne Cabora Bassa. Kot so pisali razni zahodnonemški listi, utegne vlada v Bonnu kmalu proučiti možnost za ustavitev pomoči Portugalski. Osvobodilnemu gibanju so obljubili pomoč socialni demokrati, liberalci, sindikat zahodnonemških kovinarjev in nekatere druge organizacije. Ministrstvo za mladino je sprejelo sklep o menjavi mladinskih organizacij Zvezne republike Nemčije in osvobodilnih gibanj v portugalskih kolonijah. Pomoč ne bodo nudili le osvobodilnim gibanjem v portugalskih kolonijah temveč tudi osvobodilnim gibanjem v drugih afriških državah.

BEJRUT. — Preteklo soboto so izraelski lovci prestregli po vzletu s bejrutskega mednarodnega letališča iraško potniško letalo in ga prisilili da je poletelo v smeri proti Izraelu. Tu so letalo prisilili k pristanku na nekem vojaškem letališču. Preiskali so potnike letala, med katerimi se je nahajal tudi iraški minister za načrtovanje Hašem. Izraelci so domnevali, da so v letalu tudi štirje voditelji Palestincev. Ti so se tik pred poletom odločili, da ne bodo zavzeli prostorov v letalu. Incident na Bližnjem vzhodu je zelo resen. Irak je že zahteval sestanek varnostnega sveta Organizacije združenih narodov. Postopek izraelskih oblasti je menda naletel na nerazumevanje tudi v krogih civilnih izraelskih letalskih pilotov. Letalo je po preiskavi potnikov nadaljevalo pot.

ATENE. — V Atenah so se pred vojaškim sodiščem v preteklih dneh zagovarjali pripadniki „Protidiktatorske mladine“ (EAN), ki so jih grške oblasti obdolžile raznih bombnih atentatov v okolici Aten. Proces je ponovno dokazal, da režim Papandopolosa ne pozna usmiljenja. Dokazal pa je tudi, da grški demokrati ne soglašajo z režimom. Pripadniki gibanja so bili obsojeni na dolgeletne zaporne kazni.

MIXNITZ. — V soboto je v štajerski občini Mixnitz prišlo do hude železniške nesreče. Iztilil je tovorni vlak, ki je peljal proti Grazu cisterne bencina in olja. Nekaj cistern se je vnelo. Smrtnih žrtev na srečo ni bilo. Gmotna škoda je velika. Železniški promet pa je bil nekaj dni hudo oviran.

MOSKVA. — Kot je v četrtek sporočil statistični urad pri ministrskem svetu Sovjetske zveze, se je rodil pretekli teden 250 milijonski sovjetski državljan. Tega dogodka so se vsi časopisi v Sovjetski zvezi spomnili na prvi strani.

Pogovor o slovenski univerzi

Problemi slovenskega visokega šolstva naj bi bili v ospredju družbenega zanimanja

V vseh državah ter v vseh družbenih sistemih stoji razvoj visokega šolstva v središču pozornosti. Široka javnost se je univerzitetnih in visokošolskih problemov začela zavedati že v zadnjem desetletju. Nemalo so k temu pripomogli študentski nemiri, ki so dosegli leta 1968 svoj višek in od takrat naprej nikoli niso prav prenehali. Študentski štrajki na univerzah in visokih šolah v Zvezni republiki Nemčiji deloma že danes onemogočajo potek študija ter je vprašanje, če so sploh še smiselni. Nekaterim profesorjem so študentje v Zvezni republiki Nemčiji sploh onemogočili vsako predavanje. Na avstrijskih univerzah in visokih šolah do pravih študentskih nemirov in demonstracij nikoli ni prišlo.

Svoje probleme in težave ima tudi ljubljanska univerza. Vendar so ti problemi deloma podobnega značaja, kot jih imajo univerze drugje po svetu. Dosedaj imamo le eno popolno slovensko univerzo. V Mariboru je začetni optimizem nadomestilo treznejše razmišljanje in projektiranje. O problemih in o razvoju visokošolskega študija so spregovorili z novinarji „Dela“ predsednik univerzitetnega sveta dr. Peter Kobe, rektor dr. Marjan Gruden, prorektor dr. Janez Milčinski in predstojnik centra za razvoj univerze dr. Ljubo Bavcon. Rektor dr. Marjan Gruden je opozoril na letos postavljen načrt razvoja univerze do leta 1975 ter na napredovanje univerzitetnega računskoga centra. Kot negativum pa je označil problem pomanjkanja študentskih in asistentovskih stanovanj.

Predsednik univerzitetnega sveta se je dotaknil vprašanja osipa ter omenil, da ima univerza v Ljubljani letno okoli 1000 diplomantov. Osip pa je najhujši v prvih dveh semestrih. Poseben problem pa da predstavlja za univerzo visok osip pri diplomskem študiju. Ta osip pa da se bo dal znižati le ob spremembi odnosa družbe do univerze. Podiplomskega študija namreč ni mogoče opravljati poleg rednega dela na delovnem mestu. Osip pri podiplomskem študiju je tak, kakršnega bi si ga ne smeli privoščiti, je poudaril v razgovoru z novinarji „Dela“ predsednik univerzitetnega sveta ter menil, da leži problem v delovnih organizacijah, kjer ponekod še vedno mislijo, da je izobraževanje privatna zadeva

vsakega posameznika. Zato kandidati ne dobivajo dopustov in drugih olajšav. Predstavniki ljubljanske univerze so spregovorili tudi o mariborskih visokošolskih zavodih in poudarili potrebo po drugem študijskem centru v Sloveniji. Vendar je predsednik univerzitetnega sveta dr. Kobe istočasno poudaril, da ne gre pri tem načrtovanju za to, da bi bila univerza v Mariboru posnetek ljubljanske univerze, temveč da naj bi bila nova slovenska univerza del celotnega visokošolskega sistema na Slovenskem. „Ne gre za dupliranje, ampak gre za komplementarnost Ljubljane in Maribora“, je menil dr. Kobe. V Maribor je treba spraviti najboljše kadre, ki jih bo dal slovenski narod, torej najbolj perspektivne ljudi, ki jih je treba šolati doma in v tujini.

V razgovoru so se znani slovenski kulturno-politični delavci dotaknili tudi vprašanj okoli reforme univerze. Poudarili so, da je univerza na gotovih področjih in v gotovem obsegu potrebna reforme, toda reformo univerze je treba gledati kot stalen proces razvoja in njenih sestavnih delov. Pri tem se ne more in ne sme uporabljati neka šablona, temveč je treba vselej paziti na delovno organizacijo, ki na specifični način povezuje pedagoško in raziskovalno delo.

Pri razgovoru je bilo poudarjeno, da člani univerze opravljajo poleg svojega pedagoškega dela, še pomembno raziskovalno delo. Univerza tesno sodeluje z drugimi znanstvenimi ustanovami in jih hoče čimbolj pritegniti k sodelovanju. Predstojnik centra za razvoj univerze dr. Ljubo Bavcon je spregovoril tudi o funkciji univerze v družbi in pri tem menil: „Morda bi bilo v resnici bolje, če bi fakultete in univerze večkrat zavzemale stališča glede raznih družbenih vprašanj, čeprav je to od znanstvenih delavcev pogosto tudi težko zahtevati. Znanost namreč ni lista, ki naj daje politične rešitve. Znanost bi morala ponujati alternativne možnosti, povedati, kako je moč kaj reševati v okviru znanstvene utemeljenosti. Katera alternativa bo izbrana, to pa ni problem znanstvenika, to je stvar politike.“

Heinrich Böll se je zameril

Znani nemški pisatelj in Nobelov nagrajenec Heinrich Böll se je s svojimi intervjuji zameril sovjetskemu tedniku „Literaturnaja gazeta“. Böll je bil deležen kritike zaradi izjav o „zatiranju človeškega duha v ZSSR“.

Nemški pisatelj je dobro znan bralcem v Sovjetski zvezi, kjer so sklep o podelitvi Nobelove nagrade pisatelju H. Böllu pozdravili in pisatelja označili kot enega pripadnikov napredne struje v evropskem književnem gibanju. Sovjetski književni tednik tokrat Böllu očita antisovjetizem, ki je po sovjetskih ocenah prišel do izraza v nekaterih javnih izjavah zahodnonemškega pisatelja. V intervjujih je namreč Böll izrekel nekaj kritičnih besed na račun položaja pisatelja v Sovjetski zvezi. Böll je tudi menil, da Sovjetska zveza ni pri-

pravljena, da bi se vključila v široko menjavo idej in ljudi.

Sovjetski tednik piše, da nasprotniki evropskega popuščanja izkoriščajo vprašanje o svobodni menjavi ljudi, idej in informacij kot vodo na svoj mlin, zahodnonemški pisatelj pa da s svojimi kritiziranimi izjavami daje hrano in povod za takšno politiko. Pri tem spominja tednik tudi na to, da je Böll predsednik mednarodnega Pen-kluba, ki z zvezo pisateljev ZSSR ne vzdržuje stikov. Böll je kritiziral tudi postopanje sovjetskih oblasti proti Vladimiru Maksimovu, ki so ga izključili iz zveze pisateljev zaradi antisovjetizma in antisocializma. K temu literarni tednik pripominja, da so romani Maksimova izšli na zapadu in da so izrazito antisovjetski. Torej je njegova izključitev iz zveze sovjetskih pisateljev samo logična posledica.

Počastitev 80. obletnice rojstva Prežihovega Voranca v Slovenj Gradcu

Literarni klub Slovenj Gradec in Slavistično društvo Slovenije za Korosko sta minuli petek vabila na recital Prežihove proze ob 80. obletnici rojstva Prežihovega Voranca. Slovesnost je bila v prostorih Umetnostnega paviljona v Slov. Gradcu. Recitalu Prežihove proze je prisostvovalo lepo število ljubiteljev tega velikega koroskega pripovednika. Med udeleženci je bil tudi tajnik Slovenske prosvetne zveze in književnik Janko Messner.

Večer je otvoril prof. Tone Turičnik, o Prežihovem Vorancu je govorila Romana Kevh, ki je nazorno orisala burno življenjsko pot Prežihovega Voranca. Recital Prežihove proze je izvedla gledališka igralka Jerica Mrzel. S svojo izvrstno interpretacijo Prežihovih tekstov je poslušalcem pričarala svet in čas, kakršnega je avtor doživljal.

Ta večer je bil brez dvoma lepa počastitev 80. obletnice rojstva Prežihovega Voranca.

Ko pišemo o kulturni dejavnosti v Slovenj Gradcu, ki si je posebno

s svojim Umetnostnim paviljonom pridobil velik ugled ne le v ožji domovini, ampak tudi v mednarodni javnosti, naj omenimo tudi delovanje na literarnem področju. Že pred leti so pričeli izdajati literarno revijo Odsevi. Uredniki tega lista so letos prešli v izdajanje posameznih avtorjev. To je lepa možnost, da svojim bralcem predstavljajo svoje sodelavce, zlasti mlade literarne ustvarjalce. Tako je maja izšel cikel proletarske lirike izpod peresa mladega pesnika Vinka Ošlaka in črtica Ob vznosu večera, ki jo je napisal Niko R. Kolar. Letos pa bodo v ediciji Odsevi izšli še štirje zvezki. Avgusta bo izšla novela Ivanke Hergold Sled in Sonetni venec Vladimira Gajška, medtem ko bodo novembra izdali novelo Ob mrežje Franca Pečnika in Besede nad gomilo, ki jih je napisal in govoril Tone Turičnik. Uredniki so k sodelovanju povabili tudi koroske besedne ustvarjalce. Edicijo odsevi lahko naročite (cena proza Ndin 10.— poezija Ndin 7.—) v knjigarni Naša knjiga v Celovcu.

Prizor Miktove Zale na zgodovinskih tleh v Svatnan

STONE SVETINA

190

UKANA

TRETJA KNJIGA

Morda bi bil njun odnos ostal na meji prijateljstva, če se ne bi zgodilo nekaj, česar sam ni pričakoval. Ležal je na skednju, v polmraku. Večkrat ga je prišla pogledat, ali pa mu je kaj prinesla. Tisto popoldne se je naredil, ko da spi. Obstala je ob njem in ga dolgo ogledovala. Pokleknila je k njemu in njeni drobni prsti so zdrseli po njegovem čelu. Začutil je njene božajoče lase in lice, ki ga je bežno pritisnila k njemu. Potem je začutil lahken dotik njenih ustnic na svojih. Ta njena nežnost je bila kot rahel dih vetra, ki komaj zgane cvet, kot rosa, ki se utrne, kot svit, ki sine iz noči. Ležal je nepremično. Ni odprl oči in ni se premaknil. Pustil je, da je odšla, ker je slutil, da bi bilo lahko narobe, če bi jo prišel nase.

Tudi spala sta skupaj. Večer za večerom ni mogel zaspati, ker ga je bolela rana. Ko je legala k njemu, se je naredil spečega. In ponavljala je igro nežnosti...

Podnevi sta sedela na soncu za hišo in se pogovarjala. On se je obnašal, ko da sploh ne ve za njene nežnosti. Drug o drugem sta si pripovedovala popolnoma običajne stvari, čeprav bi se bila lahko menila o drugačnih rečeh, saj je tudi Vojko čutil do nje več, kar bi ji lahko povedal z besedami. Le gledal je in občudujoče. Njen blede obrazek je bil zasrt s skrivnostjo in njene velike, plašne oči, so čudno žarele. Venomer so ga poljubljale. Jokale in smejale so se obenem. Nekaj neizrečenega je bilo v njih, kar ga

je sililo, da bi pozabil na vse, kar ju obdaja, in da ne bi videl nič drugega kot njo.

Potem se nekega večera ni mogel več pretvarjati. Ko je začutil njene ustnice, je odprl oči. Tiho je kriknila in zbežala, kot bi kradla. Dolgo je ni bilo nazaj. Prišla je, ko je bila že trda noč, in tiho kot senca legla k njemu. Čutil je, kako vznemirjeno diha. Zbral je ves pogum, se sklonil k njej, jo nežno pobožal po laseh in po obrazu. Nato jo je poljubil na oči, na lica in na usta. Prsi so se ji burno dvigale.

Ko je legel nazaj, da bi zaspal, je začutil, da so ga objele njene roke in da se je z vsem svojim drobnim telesom stisnila k njemu kot otrok k materi v hudih sanjah. Zaspala sta objeta, brez besed.

„Ljubezni in smrti ne ubežiš. Najde te, kadarkoli jo najmanj pričakuješ,“ je pomislil. Nikoli ni verjel v ljubezen na prvi pogled. Srečal je bil že mnogo deklet in v drugačnih okoliščinah, in vprašal se je, zakaj prav ta in ne katera druga, pa si ni znal odgovoriti. Bila je ob njem, in nenadoma so bile zvezde svetlejšje in življenje vabljivejšje, in svet je pel pesmi tisočernih novih možnosti. Šele sedaj je razumel, kako se je lahko Primožu podrl svet, ko je izgubil Ano...

Pritiskal se je k mrzli zemlji, čvrsto oprt je stiskal kopto v rame in v zrklju daljnogleda iskal postave med zelenjem. Na koti brez imena, ki je obvladovala vso Pasjo ravan, je pokalo, kot bi se odpiral pekel. Nemci in beli so se zagrizli tik pod vrh in obstali, kot bi čakali, kdaj bo branilec zmanjkalo municije. Zdaj je pokalo tudi spodaj, na zahodni strani, za hrbtom, kajti prijeli so jih z vseh štirih strani.

Po položaju je ves upehan pritekel komandir Sali. Pošiljal ga je Orlov po Primoža s šarcem in Milana z brenom. Planili so pokonci in v varstvu grebena odhiteli proti vozlu

spopada. Na položaju, ki je vezal oba bataljona, je ostal Vojko sam z nekaj puškariji. Sem in tja so streljali na oddaljene cilje in slepili sovražnika, da ne bi poizkusil znova.

Senka je bila prvič pod topovskim ognjem. Dokler so granate tulile čeznje, in eksplodirale daleč v vijoličastem hribovju za hrbtom, je samo gledela in se rahlo tresla. Ko pa so začele padati naokrog, se je pritisnila k Vojku.

Prebliski žollega, slepečega ognja so ugašali okoli njih in v pljuča je silil zadušljiv dim. Ko so folkli le topovi, je Vojko miril deklet, češ da jim nič ne morejo. Ko pa so začele od zgoraj padati mine, se je molče ulegel v zavetje in odprl usta. Prst se je šumoma usipala nanju, pa ni bilo mogoče storiti nič drugega, kot čakati...

Senka se je bila vrgla nanj in se ga z vso silo oklenila okoli vratu. Mislil je, da bo od strahu skopnela, saj so se tudi njemu krčili možgani v prsteno kepo.

„Beživa, Vojko! Beživa!“

Hofela je vstati.

„Nikamor ne bova bežala!“

Čvrsto jo je objel in prišel k sebi. Začutil je njene ustnice ob svojih. Zdaj mu je bilo vseeno, če useka tudi nanju. Bila bi prekleta redkost umreti srečen. Za čudo se je ob njegovi trdnosti tudi ona umirila in ga zaupljivo gledala s svojimi velikimi očmi, ki so sijale kot dve zvezdi sredi noči.

Ko so se freski granat prenesli drugam, se je spet dvignil in streljal. Nikoli še ni imel v boju takih občutkov. Nekakšen izzivajoč strah se je prelivaval z opojnostjo. Zdaj je branil tudi njo, ne samo položaj, kamor so ga postavili. Ona pa je bila kakor rožnat sen bodočnosti, zdaj daleč, zdaj blizu. Njena nežnost ga je ob surovi krvavi kopeli na koti, kamor je odšel Primož, povsem prevzela, da so mu roke, v katerih je držal puško in jo stiskal kot s kleščami, rahlo drgetale.

Živahno letovanje otrok

Zveza slovenskih organizacij je tudi letos organizirala letovanje slovenskih otrok na Jadranu. Tako se je kmalu po počitnicah petdeset otrok napotilo proti sončnemu Jadranu — v Savudrijo, kjer so preživeli tri tedne in si tam nabrali novih moči za prihodnje šolsko leto. Ta teden so se vrnilo veseli in čisti. Iz Savudrije so otroci poslali uredništvu Slovenskega vestnika pozdrave. Spomnila se nas je skupina podjunskih otrok, ki je pravtako letovala na Jadranskem morju (razglednico smo objavili v prejšnji številki — op. ured.).

Občinska zveza prijateljev mladine Ljubljana-Šiška je letos povabila deset otrok na letovanje v njihov počitniški dom v Poreču. Tam so bili od 9. do 20. julija 1973. Že ob prihodu v Ljubljano so skupino otrok sprejeli predstavniki omenjene organizacije, ki so jo prepeljali v Poreč. Otroke je izbrala Zveza koroških partizanov, vodila pa jih je vzgojiteljica Ančka Kokot.

Hud krvni davek

Ob koncu minulega tedna se je na avstrijskih cestah smrtno ponesrečilo 42 oseb. Od sobote 5. avgusta do nedelje 12. avgusta pa skupno 137. Teden poprej je na avstrijskih cestah preminulo 95 ljudi. Za promet odgovorni si upravičeno belijo glave, kako bi vsaj delno znižali število smrtnih žrtev na avstrijskih cestah. O tem problemu so se v torek 14. avgusta pogovarjali na Dunaju. Leta 1975 mislijo brzino na cestah omejiti na 100 km na uro.

Ob povratku iz Poreča so otroci bili gostje občinskega sveta Ljubljana-Šiška, ki jih je pristrčno sprejel in pogostil. Mlade goste je prišel snemat novinar RTV Ljubljana. Temu so po svoje opisali vtise o bivanju v Poreču. Povedali so, da so v Poreču srečali 200 sovrstnikov, po večini iz Ljubljane, okoli 40 jih je bilo s Češkoslovaške, nekaj pa iz drugih krajev Avstrije. O svojih vtisih nam je desetletna Ivana Weiss poslala sledeč dopis:

Letos sem šla spet v počitniško kolonijo in sicer v Poreč. Tam smo ostali deset dni. Otroci iz Češke, Avstrije in Ljubljane so tudi bili tam. Z Ljubljančani smo govorili v materinem jeziku. Z mladimi iz Avstrije smo se pogovarjali nemško, a tudi s Čehi smo se razumeli, saj je njihova govorica naši podobna. Sprijaznili smo se hitro. Naše glavno delo je bilo kopanje, vsak večer pa smo se sprehajali. Če je bilo oblačno ali deževno vreme, smo igrali različne igre. Zadnji dan, predno smo se odpeljali domov, smo imeli poslovljni večer. Nastopali smo s pesmijo, plesom in z igro. Vodila in učila nas je tovarišica Ančka Kokot. Lušno je bilo v Poreču.

Medtem ko so naši otroci bili na Jadranskem morju, se ob Goslinjskem jezeru kopajo otroci iz občine Ljubljana-Šiška. Letovanje oz. izmenjavo otrok goji občinska zveza prijateljev mladine z organizacijo „Kinderland — Junge Garde“. Tudi v domu „Kinderland“ v Goselni vasi je lepo prijateljsko vzdušje in otroci dveh narodov se med seboj spoznavajo in postajajo prijatelji. V prvi tritedenski izmeni v Goselni vasi letujejo otroci iz Ljubljane-Šiška, v drugi pa bodo to otroci iz

Kranja. Prejšnji teden sta otroke obiskala jugoslovanski generalni konzul v Celovcu Bojan Lubej in celovski župan Guggenberger.

Prihodnji teden se bodo v Slovenijo podale še dve skupini slovenskih otrok. Letovanje, ki je povezano z likovno oziroma folklorno vzgojo, organizira Slovenska prosvetna zveza. Prva skupina bo šla v Vuzenico ob Dravi. Otroci te skupine se bodo deset dni urili risanja v različnih tehnikah. Druga skupina pa bo šla v Preddvor, kjer se bo učila osnovnih veščin ljudskih plesov. Tako bo koristno združeno s prijelnim, razen tega pa bo spet obilo možnosti za sklepanje prijateljstva med otroci s tu in onstran meje.

Naši planinci na Prisojniku

Člani Slovenskega planinskega društva so se zadnjo nedeljo povzpeli na 2547 m visoki Prisojnik v Julijskih Alpah.

Ob 6. uri zjutraj so bili planinci na domenijskem mestu — na gorskem prelazu Vršču (1620 m), ki loči savsko od soške doline. Odtod so se preko jugovzhodnega grebena povzpeli na vrh. Razgled s Prisojnika je nekoliko omejen, ker ga obkrožajo trije višji vrhovi — Škrlatica, Jalovec in Razor. Posebna zanimivost te smeri je znamenito Prisojnikovo okno, skozi katerega je grozljiv pogled proti severu v globino. V tisočih letih je narava ustvarila to čudo, ki priteguje vsako leto na stotine planincev.

Na povratku so bili naši planinci priče reševanja dveh poljskih alpinistov, ki sta bila tri dni ujeta v steni Travnika. Reševalci so ju potegnili iz stene ter ju nato s helikopterjem prepeljali na Vršču, kjer sta se kmalu spet opomogla. Po uspehi akciji v steni Travnika, se je helikopter z reševalci odpeljal proti triglavski steni, kjer je bilo tudi nekaj plezalcev v sili.

Na izletu na Prisojnik je Slovensko planinsko društvo v Celovcu pridobilo štiri nove člane in članice, ki želijo sodelovati na izletih v okviru Poti prijateljstva. V enem letu, odkar le-ta obstoja, je SPD v Celovcu izvedlo že pet izletov oziroma vzponov in sicer dva na Koroškem — Klomnovec (2326 m) in Säuleck (3085 m), dva v Sloveniji — Storžič (2134 m) in Prisojnik ter enega v Furlaniji-Julijski Benečiji — Poludnik (2087 m) nad Zajzero v zahodnih Julijskih Alpah.

Odmev in molk na Miklovo Zalo

Slovenska prosvetna zveza ni pričakovala, da bodo časopisi predstavili Miklovo Zalo na zgodovinskih tleh v Svatnah opisali kot umetniško dovršeno predstavo. Slovenski časopisi so o predstavi v Svatnah pisali dobrohotno pa tudi kritično, vsi so poudarili veliki narodno-politični pomen te predstave (glej tudi članek iz ljubljanskega „Dela“ na 2. strani te številke).

Popolnoma svojevrstno je reagiralo nemško koroško časopisje. Vest o predstavi Miklovo Zale sta prinesli le *Kleine Zeitung* ter *Volkszeitung*. O samem poteku predstave v Svatnah ni poročal noben nemški dnevnik na Koroškem. Potek prireditve niso zabeležili, sicer bi bili morali povedati, da se je Miklovo Zale na zgodovinskih tleh v Svatnah udeležilo ogromno število Slovencev s Koroške in iz Slovenije. Ta molk koroškega nemškega dnevnega tiska je značilen za njegov odnos do slovenske besede na Koroškem. Verjetno so bili časopisi točno obveščeni o tem, koliko je bilo udeležencev s Koroške in koliko iz Slovenije. Množično udeležbo koroških Slovencev verjetno niso pričakovali. Vsaj večina teh časopisov vselej sprahuje po številu koroških Slovencev in potem ti jih pride na eno prireditev nad 5000. Se posebej pa je bilo treba molčati, ker se je življenjska volja koroških Slovencev manifestirala ob pomoči vse slovenske javnosti.

Prizori z Miklovo Zale na zgodovinskih tleh v Svatnah

Slovensko prosvetno društvo „Bjžernica“ v Celovcu vabi na

pevski koncert

v soboto 1. septembra 1973 ob 20. uri v srednji dvorani Doma glasbe v Celovcu.

Poje: PARTIZANSKI PEVSKI ZBOR iz Ljubljane
dirigent: prof. Radovan Gobec

Ljubitelji revolucionarne slovenske pesmi pristrčno vabljeni!
Društveni odbor

Tone Svetina: UKANA — Tone Svetina: UKANA — Tone Svetina: UKANA — Tone Svetina: UKANA — Tone Svetina: UKANA — Ton

Ko je izpraznil šaržer in mu je podala naboje — njen pogled mu je segel v dno srca in ga raztalil do vrelišča — se ni mogel vzdržati. Sam ni vedel, zakaj jo je objel, stisnil k sebi in jo vroče poljubil. Tudi ona se ga je oklenila in nekaj bežnih trenutkov jima je bilo, ko da sta sama na svetu.

V drevo nad njima je treščila topovska granata in ga odsekala, kot divjad odščipne bilko. Štrcelj z razcefranimi vlakni je tik pred njima mohl žalostno v nebo.

Ko se je ovedel, je pomislil: „O groza, kaj me prijemlje! Partijski sekretar sem, pa se med bojem objemam z žensko. Kakšne neumnosti počnem... Če bi me videl Orlov, bi pri priči predlagal, da me odstranijo. Pa še zaupali so mi jo, da bi pazil nanjo, ker nisem nikoli pokazal, da me ženske kaj prida mamijo.“

„Daj, Vojko, streljaj!“ ga je spodbudila, kot bi mu iz oči brala slabo vest. Videla je, da v njeni bližini drhti, čeprav je bil miren pred spraznikom. Čeprav ni vedela, kaj to pomeni, ji je bilo všeč... .

„Ali lahko pogledam, kje so?“ je vprašala kar tako, da je nekaj rekla, in dvignila glavo.

Dal ji je daljnogled in pokazal na jaso na pobočju, nekaj sto metrov daleč, ker so se zeleni v koloni prebijali na pomoč tistim, ki so še kar naskakovali koto.

Pomeril je prvega, ki je postal in gledal proti njim. „Padel je!“ je radostno kriknila, ko je počilo. „To je grozna puška, ki ubije tako na daleč!“

Na koti, kamor je komandir privlekel na pomoč Primoža in Milana, se je obramba zamajala. Beli so vdrl med položaje. Iz za hrbta so se jim priplazili po skritih, le njim poznanih stezah. Vnel se je boj iz bližine.

Po grmovju so mesarile le ročne bombe. Strelac lahkega minometala je imel srečo. Belogardist mu je hotel iztrgati orožje iz rok. Pri tem se je odpel zaklep, da je mo-

žakar telebnil s postavkom po tleh, in fant ga je mahnil s cevjo po glavi in mu jo razbil.

Primož je s skupino, ki jo je vodil Karel z Borisom, Solijem in njegovimi, vdrl v vrzel in se spopadel s pijanimi Nemci in belogardisti. Vpilje se je pomešalo z rafali, kosili so kar stoje in rjaveli, dokler niso vrgli sovražnika nazaj čez greben.

Komaj so se utrdili, se je začel nov napad. Pijani Nemci, ki so pred seboj podili tudi bele, so spet pridri do partizanskih položajev. Primož ni utegnil vstavljati nabojev. Cev je žarela. Ko je vstavil nov pas in pomolil cev čez skalo, je za njim eksplodirala bomba; pred seboj je zagledal čelado in roke, ki so zgrabile za strojnico. Na srečo je bila polna. Samo pritisnil je in esesovcu se je razpočila lobanja, možgani so se razleteli po grmovju... .

Medtem sta Orlov in Karel z bombami zredčila vrste napadalcev, ki so se preklinjaje umikali med drevjem kakor stekli psi. Med debli se je prepletal štenast dim, kiselkast vonj po krvi, ekrazitu in prestreljenem črevesju je lebdel v zraku in jih silil na bruhanje.

Karel je vedel, da morajo zdržati do noči. Vpil je iz vseh pljuč, kot bi pobesnel, vlivlaj svojim pogum in sejal strah med razbite vrste napadalcev, ki so se venomer polnile z novimi.

Tudi nemški komandant je rjul, ko je podil svoje naprej. Po vsi sili je hotel zavzeti koto. Potem bi bila brigadna obramba obglavljena, zlahka bi vrgli partizane v korito poljanske Sore, kjer bi jih dotokle zasede. Če se ne bi umikali tja, pa bi jih gonili vse do mejnih žičnih ovir, nasršenih z minkimi polji.

V globeli za koto so stokali ranjenci. Največ so jih raztrgale mine. Drevje po koti je bilo razpokano. Dve bolničarki sta obvezovali in tolažili ranjene, ki so se bali, da jih bo sovražnik pobil, ko bodo odrezani od brigade... .

Nekateri belogardisti so spoznali Karlov glas. Polajeni za kamenje in drevje so vpili:

„Ceckov z Rovtl! Pokaži se! Da ti nasujemo svinca v rill!“

„Daj Primož, nasuj jim svinca, švabskim podrepnikom!“ je ukazal Karel in mu označil rob globele, od koder je prihajalo zmerjanje. Medtem ko jim je Primož z nekaj bobnečimi rafali pilepil glave k tlom, je Karel zagnal mednje nekaj bomb s krokodiljim plaščem.

Stokanje in kletev in klicanje bolničarjev je bele še bolj raztogotilo. Ko je streljanje malo potihnilo in so preurejali vrste, je nekdo izmed njih spet zakričal:

„Preklet bodi Ceckov! To nam boš plačal! Če te ujamo, te bomo živega odrli! Kar zapomni si! Doma ti bomo požgali, pobili ti bomo vse, mater, očeta, sestro, brate, vse, do zadnjega, še nocoj bodo mrzli!“

Karla je zasekalo v srcu. Že dve leti so obetali in mu vsak teden hodili strahovat mater z otroki. Ko je bil zadnjič — tega je že dolgo — doma, ga je mati na kolenih prosila, naj se ne kaže v Dolomitih, da bodo ostali živi.

Poznal je tistega, ki je vpil. Ustavil je svoje strelce, potem pa se je zadril na ves glas:

„Samo poskusite! Samo las skrivite kateremu naših, pa bo tudi pri vas gorelo!“ In naštel je imena. „In pobili jih bomo vse do zadnjega!“

Karel je vedel, da bi bili grožnje že davno uresničili, če bi jim bilo dovolilo poveljstvo. Družino je reševal oče, ki so ga partizani obsodili na smrt, ker je v gostilni nekaj zabavljal čez Ruse in se zavzemal za cerkev in boga. V resnici pa je bilo v ozadju nekaj drugega, kar je Karel zvedel kasneje. Zandar, ki je bil z očetom še izpred vojne v sporu, se je hotel maščevati nad njim. Čeprav je bil plavogardist, se je hlinil partizanom in očeta očrnil, da je

Uspela prireditev SPD „Trta“ v Žitari vasi

Slovensko prosvetno društvo „Trta“ v Žitari vasi se je vključilo v prirejanje prireditev v tujsko-proletni sezoni. Minulo nedeljo je vabilo v dvorano gostilne Rutar v Žitari vasi. Vabilu žitajrškega prosvetnega društva se je odzvalo le-število domačinov in tudi gostov-turistov je bilo precej med njimi, tako, da je tajnik „Trte“ Franc Lipusch lahko pozdravil polno dvorano občinstva. Ob tej priložnosti je gostom-turistom obrazložil, da na južnem Koroškem živimo tudi koroški Slovenci, s svojo besedo, kulturo in običaji in da bodo na tej prireditvi imeli možnost spoznati del kulturne ustvarjalnosti koroških Slovencev.

V pestrem kulturnem sporedu so poleg domačega pevskega društva, ki ga vodi Jože Starc, sodelovali še mešani pevski zbor SPD „Danica“, folklorna skupina SPD „Zarja“ iz Zelezne Kaple in ansambel „Trio Korotan“ s pevci. Povezovalne besede je govoril tajnik „Trte“. Prisnati moramo, da je večer bil tako

za domačine, kot za turiste lepo kulturno doživetje, za Slovensko prosvetno društvo „Trta“ v Žitari vasi pa ugodna afirmacija. Prepričani smo, da bodo žitajrški prosvetaši še kdaj vabili na slično prireditev, ki ni bila le demonstracija tesne povezanosti med krajevnimi društvi v Podjuni, ampak dostojna predstavitev slovenske kulture pred mednarodno publiko.

Vsi, ki so pri sporedu sodelovali, so pokazali dostojno kvaliteto ra-

ven, tako domači pevski zbor, mešani pevski zbor „Danica“, ki ga vodi Hanzej Kežar, Trio Korotan in Folklorna skupina „Zarja“.

Zaključno je treba povedati, da sta domači pevski zbor in šentvidski zapela tudi nekaj nemških pesmi in tako pokazala, da spoštuje-ta tudi kulturo sosednega naroda. Slične geste s strani nemških društev na dvojezičnem ozemlju je le zelo poredko možno zabeležiti.

Zahvala Slovenske prosvetne zveze

Po uspešni uprizoritvi Miklove Zale na zgodovinskih tleh 4. avgusta 1973 v Svatnah, se Slovenska prosvetna zveza zahvaljuje vsem, ki so kakorkoli prispevali k uspešnemu poteku te kulturno-politične manifestacije, posvečene 500-letnici kmečkih uporov na Slovenskem.

Hanzej Weiss I. r.
predsednik

Avstrijske dravske elektrarne spreminjajo lice Južne Koroške

Gradnja dravske elektrarne pri Rožku je tik pred koncem. Grad-bena dela nove dravske elektrarne pri Borovljah pa so v polnem teku. Gradnja umetnega jezusa in strojnice dobro napreduje, tako da ni računati s kakšnimi zakasnitvami. Že 1. februarja bodo tok Drave preusmerili v njegovo prvotno strugo, tako da bo Drava potem že tekla skozi novi umetni jez. Ob koncu leta 1974 bodo začeli polniti novo umetno jezero, ki se bo razprostiralo do Bistrice v Rožu. Po predvidenem načrtu bo 1. aprila 1975 začel obratovati prvi stroj, tri mesece pozneje pa še drugi. V novi elektrarni ne bo zaposlenega nobenega osebjaja, ker bo elektronsko vodena iz elektrarne na Bistrici. Tudi ostali dve dravski elektrarni — rožeška in bodoča elektrarna ob Aninem mostu, ki jo bodo začeli graditi po izgradnji borovelske, bosta prav tako usmerjeni iz Bistrice.

Na gradbišču v Borovljah oziroma v Resnici je trenutno zaposlenih 580 ljudi, ki upravljajo stroje v skupni moči 25.000 konjskih sil. Posebni 20.000 voltni električni vod oskrbuje vse razpoložljive stroje za gradnjo elektrarne z energijo. V jeseni, ko je Drava najbolj plitva, bodo začeli poglabljati dno struge. To delo je povezano z veli-

kim truščem, ker so v delo vključeni ogromni stroji, ki dvigajo material iz Drave, ga nalagajo na posebne tovornjake, ki ga odvažajo v razne kraje, kjer je ta odvišni material potreben. Avstrijske dravske elektrarne bodo poskrbele za pridobitev, ki bo zelo koristila okolikemu prebivalstvu področja. Krono umetnega jezusa in strojnice bodo opremili z ograjo in preuredili v most, ki bo povezoval Borovlje z Zihpoljmi. Avstrijske dravske elektrarne so zelo spremenile lice južne Koroške. Namesto ozke Drave, ki je ob poplavih trgala bregove, se danes zrcalijo umetna jezera okoli katerih so nastala nova naselja. Tako je poleg obeh umetnih jezer pri Velikovcu in pri Bistrici v Rožu, v nastajanju že tretje, zahodno od Rožeka, kateremu se bo že drugo leto pridružilo še tretje umetno jezero pri Borovljah. Novo jezero pri Rožku bo 15 km dolgo, segalo bo skoraj do Beljaka in bo imelo 2,2 km² površine. Umetno jezero pri Borovljah bo segalo do Bistrice in bo dolgo 10 kilometrov. Imelo bo 3,9 km² površine, prostornine pa 11,5 milijonov kubičnih metrov.

Seveda imajo posegi v naravo tudi svoje slabe strani, vendar tozadevno prevladujejo vsekakor dobre.

Slovenski taborniki taborijo v Globasnici

Taborniki Zmajevega odreda iz Ljubljane so tudi letos spet prišli v Globasnico in na idiličnem travniku ob vznožju Pece postavili svoje šotore. Na Koroško so prišli predvsem zato, da se bi čim bolj seznanili z narodno problematiko koroških Slovencev. Zato skupino tabornikov po večini sestavljajo starejši študentje, ki v posameznih skupinah obiskujejo slovenske vasi v Podjuni in izven nje. Hodijo k slovenskim družinam, se z njimi pogovarjajo o raznih problemih s katerimi se slovenski človek na Koroškem srečuje v vsakdanjem življenju. To je brez dvoma lepa priložnost, da spoznajo čim več Slovencev na Koroškem, da zvedo za njihove težave, skratka, da navežejo prijateljske stike. Študente-tabornike pa seveda zanima tudi kulturno

politično življenje koroških Slovencev. Zato so prejšnjo soboto vsi obiskali predstavo Miklove Zale v Svatnah. Pogovarjali so se tudi s predstavniki slovenskih organizacij in ustanov na Koroškem. Obiskali pa so tudi nekatere slovenske občinske odbornike.

Kljub temu pa v taboru Zmajevega odreda iz Ljubljane Center ni mrtvo. Ob večerih zagori taborni ogenj, okoli katerega se razvije vesela družina, na katero povabijo tudi domačine iz Globasnice, ki jim pri nabavi raznih potrebščin za tabor prijateljsko gredo na roke.

Mlade slovenske tabornike v Globasnici je na njihovo povabilo obiskal sodelavec našega lista in se z njimi pogovarjal o raznih narodno-političnih vprašanih koroških Slovencev.

Zveza koroških partizanov vabi na

2. tovariško srečanje

v nedeljo 2. septembra 1973
ob 13.00 uri
v Robežu pri Apačah

Spored

- pesem
- odkritje spomenika partizanskim borcem
- slavnostni govor
- pesem

Sodeluje

- Partizanski pevski zbor iz Ljubljane, dirigent Radovan Gobec

Vsi bivši partizani, njih sodelavci ter prijatelji borbene pesmi prisrčno vabljeni

Glavni odbor

Izlet na Hafner

Slovensko planinsko društvo v Celovcu vabi člane in prijatelje na izlet na 3076 m visoki Hafner nad dolino Malte.

Zbirališče v soboto 25. avgusta ob 15. uri pred planinsko kočjo Gmündner Hütte (1185 m) v dolini Malatal. Do kočje se pripeljamo po asfaltirani cesti. Nato je še 3½ ure hoda do naslednje planinske postojanke Kattowitz Hütte (2319 m), kjer bomo prenočevali. V nedeljo naslednjega dne se bomo povzpeli na vrh Hafnerja (2 uri hoda).

S planinskimi pozdravi!

Odbor

ROMANJE V SVETO DEŽELO

Slovenski verniki iz Koroške romajo v sveto deželo od 6. do 14. novembra 1973.

Cena: žil. 7490.— za potovanje, vso oskrbo in za strežanje v Tinjah.

Prijave sprejema dušnopastirski urad do 4. sept. 1973.

Tone Svetina: UKANA — Tone Svetina: UKANA — Tone Svetina: UKANA — Tone Svetina: UKANA — Tone Svetina: UKANA — Tone Svetina: UKANA — Ton

nasprotnik partizanov, kar bi ga bilo skoraj stalo življenja...

Prav od tod je videl globočo, kjer se je neko megleno noč odigralo usodno srečanje. Ena izmed čet odreda, v katerem je bil tudi sam, je odpeljala očeta od doma. Na srečo je bila sestra toliko prisebna, da ga ni zapustila in je odšla z njim. Nemalo je bila presenečena, ko so se ustavili predi temačnega gozda in je zazvenela lopata na pesk-natih tleh. Kopali so grob. Povedali so jima, da bo oče ustreljen. Oče je bil zato zbežan, da ni zmožl niti besede, da bi se branil. Sestra pa je planila v jok in jih zadržala zmerjati, če jih ni sram, da bodo ustrelli očeta edinega partizana iz vasi. Tisti, ki je s pištolo čakal, da ga bo ustrelil, je vprašal, kdo je ta partizan. Karla so vsi poznali. Ko so izvedeli, čigav oče je obsojenec, so se uprli: ne bodo ustrelli partizanovega očeta. Zato ga je poveljujoči pomilostil in ga spodil domov. Karel je težko prebolel, ko mu je oče rekel: „Fant, ti se boriš zanje, mene pa bi bili skoraj ubili zaradi nekaj besed. Tako kot jaz jih misli na očee. Ali boste samo zato pobili polovico ljudi?“ Odtlej je oče ni več zanimal za politiko. Toda prav to, kar je bil življal tisti dan, ga je rešilo, da mu zavoljo sina, ki je z brigado vdiral v Dolomite, niso požgali doma. Seveda so se bali tudi maščevanja.

Mit o nepremagljivih Dolomitih — beli trdnjavi — pa je čedalje bolj plahnel. Beli niso bili več neomejeni gospodarji in tudi ljudje so se začeli počasi odvracati od njih.

„Ceckov! Danes boš ob brigado! Ceckov, tudi ob glavo boš! Zmoži še kakšen očenaš za pokoro, pasji sin!“ „Ka s čim bi mu zaprl gobec, satanu belemu?“ je odgovoril Karel, saj mu je belec dramil prav tiste misli, ki se mu je najbolj bal.

Na nasprotni strani položajnega terena je silovito stre-

ljanje naznanilo, da so Nemci preusmerili svoj glavni udar.

Iz brigadnega štaba je na konju pridrel kurir poročal komandantu, da je esesovska policija prebila fronto in vrgla bataljon s položajev. Karel se je zaskrbljen spustil po goščavju s kote in planil na konja. Doumel je nemški načrt.

Njihov cilj je bil, stisniti jih na to koto, ki je ne morejo zavzeti. Tu bi jih razredčili s topom in minometi in šele potem razbili in vrgli k reki. Vedel je, da morajo čete vztrajati na položajih. Slabe volje je bil, ker se je njegova slušnja uresničevala uro za uro bolj grozljivo. Vedel je, kaj bo... Rekli so mu bili, naj se tu tolče tri dni. Moral je molčati. Še bog, če bodo vzdržali vsaj do noči.

V kotanji, kjer je bil skrit brigadni štab, se je ustavil, da bi poklical na pomoč divizijski štab. Vse ga je minilo, ko je izvedel, da se je pokvarila edina radijska postaja... Zdaj so popolnoma odvisni le od lastnih moči in sreče...

11

Sonce se je nagnilo v zaton, ko je pritisk na levem krilu pojenjal. Vojko in Senka sta že nekaj časa oprezala. Sovražnik je izginil kot voda, ki se odteče s pobočja. Z vejevja nad njima se je usipalo pisano obarvano listje in nebo je počasi temnelo. Samo nekaj sto metrov pod njima se je za domačijo na robu senožeti dvigal dim. Tam je bil Nande s kuhinjo. Ves dan niso jedli in Vojku je že od daleč dišalo Nandetovo kosilo. S kurirjem se je odpravil tja, da bi nekaj prinesla na položaje.

Dekletce je bilo premraženo. Ko ji je dejal, da gre pogledat, kaj je z menažo, je le prosila, če sme stopiti k ognju, da bi se pogrela. Nered jo je vzel s seboj, čeprav je ni mogel puščati same.

Nande se je s kuhinjo v rokah vrtel okoli kotla in polagal polena na žerjavico.

„Rajsko diši ta tvoja kuhinja!“ ga je pozdravil Vojko.

„Seveda rajsko! Saj sem zaklal prašiča, poglej pratio!“ Odgnil je pokrov in mu pokazal lepe, dišeče kepe mesa, obdane s slanino. „Pa še župa s krompirjem čaka!“

Potem je nabodel košček mesa na vilice in ponudil dekletu:

„Na, zate košček pustega!“ Nato ji je primaknil panj, da je sedla k žerjavici. „Slabi ljudje so tod,“ je pripovedoval. „Dedec se je skoraj jokal, ko sem mu vzel prašiča. Ko pa sem mu omenil, da ga bomo vzeli s seboj, mi je ponudil še dva pa še vola zraven, da bi ga le pustili pri miru. Pravi, da je naš terenec in da težko shaja pri belih, ker njihove patrolje vsak dan prihajajo sem na ogled.“

Na valovitem robu gozda, zahodno od kuhinje, se je znova vnela borba. Pokanje iz vsega orožja se jim je naglo približevalo. Iz te smeri danes še niso napadali.

„Poberita meso in pojdiva,“ je silil Nande. Vojko pa se je napolil k hiši, da bi poizvedel, kaj je z gospodarjem. Prestrašene ženske so mu povedale, da ga ni. Vedel je, da jo je pobrisal v dolino in da bo izdal položaje. To mora takoj sporočiti brigadnemu štabu.

Ko se je napolil proti kuhinji, ga je presenetilo žvižganje min. Ozrl se je proti gozdu, kjer je med drevjem dimni steber označeval Nandetovo kuhinjo. Zaspili so ga prebliski pokov in žvenket minskih drobcov. Ni se skrill, domislil se je Senke, ki se ne zna vesti, ko padajo mine...

Zdaj je bil prepričan: možakar je belogardistični obveščevalec. Maščeval se je Nandetu za prašiča.

Podvizal se je proti kuhinji.

Noga mu je zastala — pred njim je bil grozen prizor. Vsa kotanja je bila prepražena s strupenim dimom, listnata tla so gorela, okleščeno drevje je solzelo.

Nekaj metrov daleč od ognja se je ves osmojen pobiral Nande in stokaje preklinjal. Bil je cel, čeprav ga je bil puh eksplozije vrgel po tleh. Tudi njegov pomočnik se je

Po sedemnajstih letih

„Art. 7
des Staatsvertrages
von Wien ist so gut wie
unerfüllt geblieben,
dies 15 Jahre nach
seinem Abschluss“

(dr. Th. Veiter,
avstrijski izvedenec za manjšin-
ska vprašanja, 1970. leta).

Nota, ki jo je vlada Socialistične federativne republike Jugoslavije v začetku novembra lanskega leta naložila na vlado zvezne republike Avstrije, po svoji artikulaciji in dikciji daje dovolj elementov za domnevo, da gre za pomembno, morda celo prelomno točko v odnosih med dvema sosednjima državama. V mislih imamo njen sklepni del, kjer naša vlada opozarja vlado Avstrije, da bo „kolikor se sedanja situacija na Koroškem podaljšuje, ukrepi, ki se podvzemajo, da bi bila presežena, pa ostali brez učinka“ — prisiljena, da kot podpisnik državne pogodbe o vzpostavitvi neodvisne in demokratične Avstrije in kot legitimna zaščitnica interesov slovenske in hrvaške nacionalne manjšine, stori še druge korake za uresničevanje manjšinskih pravic, vključno tudi intervencijo pri mednarodnih forumih.

Opozorilo je nedvoumno. Grajeno je na 35. členu avstrijske državne pogodbe, ki — kot je znano — predvideva vzpostavitev posebne komisije in pa posredovanje generalnega sekretarja OZN kot možnost za razreševanje pri različnih interpretacijah. Sklicuje pa se lahko tudi na 2. in 14. člen Ustanovne listine OZN. Prvi v svojem drugem paragrafu zavezuje vse članice OZN, da v dobri veri izpolnjujejo obveznosti, ki so jih prevzele skladno z obstoječo Ustanovno listino, drugi pa se nanaša na Generalno skupščino, ki more priporočiti ukrepe za mirno razreševanje situacij, ki lahko ogrozijo splošno blaginjo in prijateljske odnose med državami, vključno situacije, ki izhajajo iz kršitev določil Ustanovne listine. Prav na 14. člen Ustanovne listine se oprla vlada Avstrije, ko je na XVI. zasedanju Generalne skupščine OZN zahtevala, da se „problem avstrijske manjšine v Italiji“ postavi na dnevni red tega zasedanja.

Dosedanje izvajanje člena 7

je počasno, nedosledno in restriktivno

Takšno stališče je vsekakor v prid razjasnjevanju strateških dispozicij za medsebojna razmerja in v prid jasni in pa jasnejši opredelitvi pomena, ki ima za Jugoslavijo položaj slovenske in hrvaške manjšine v Avstriji. V tem zapisu nimamo namena, da bi se spuščali v podrobnejšo analizo vsebine jugoslovanske note, opozorili pa bi na nekatere, po našem mnenju, najpomembnejše elemente, na katere ocenimo gradimo gornje domneve. Vlada SFR Jugoslavije je v svoji prvi opozorila vlado Avstrije, da so sovistične sile v Avstriji preprečile oziroma preprečujejo, da bi vlada Avstrije izvršila zakon o uvedbi dvojezičnih napisov na Koroškem. Restriktivnost zoper izvedbo tega zakona ima — tako pravi nota — organiziran in nasilen pomen, njeni nameni so prevzeli iniciativno, pristojni organi pa so pri tem pasivni. Posledice tega neposredno ogrožajo interese pravice slovenske nacionalne manjšine v Avstriji.

Da je bil dan tolikšen poudarek dejavnostim šovinističnih organizacij, je razumljivo ne samo z avstrijskega, lahko bi rekli spektakularnega pomena, ki bi moral — glede na politično nasprotje z določili 7. čl. državne pogodbe, pa tudi ali še celo 9. čl. — izzvati reakcijo avstrijskih oblasti. Evidentno je namreč, da do dejavnosti ne bi moglo priti, če bi avstrijska vlada v teh sedemnajstih letih v dobri veri in konsekventno izvrševala vsa določila 7. člena avstrijske državne pogodbe. V prazno izzvenijo zatrdila nekaterih odgovornih avstrijskih funkcionarjev, da je potreben daljši čas za premagovanje različnih resentimentov in recidivov iz časa od koroškega plebiscita preko nacističnega Ostmarka, če s strani avstrijskih oblasti tolerirani ekscenzi šovinističnih organizacij sproti rušijo tisto, kar se je eventualno

V zadnjih letih, če že ne desetletju, so bili odnosi med obema državama pozitivni. Stike na različnih ravneh — ekonomski, kulturni, znanstveni, pa tudi politični — so v številnih uradnih izjavah na obeh straneh ocenjevali kot primerne in spodbudne. Tako v Avstriji kot tudi v Jugoslaviji so pogostoma opredeljevali te odnose kot pomembne sestavine v zunanji politiki obeh držav, katerih položaj je specifičen. Nevtralna Avstrija in neuvrščena Jugoslavija sta in morata biti zainteresirani za dobrososedske odnose, če naj bi utrjevali takšen specifični položaj, posebej še v času, ko je na dnevnem redu vprašanje konstituiranja sistema evropske varnosti, ki ne more biti zgolj predmet sporazumevanja med blokovsko opredeljenimi državami.

Nota vlade Jugoslavije ne zmanjšuje pomena dobrih sosedskih odnosov med obema državama. Prav tako ne nakazuje namena Jugoslavije, da te odnose spreminja v škodo interesov narodov Jugoslavije in avstrijskega naroda, ki so usodno navezani na prostor, na katerem se srečujejo, dovolj jasno pove, da razume izvrševanje določil avstrijske državne pogodbe kot strateški element v medsebojnih odnosih.

Do tolikšne mere stališče Jugoslavije — vsaj po našem mnenju — doslej še ni bilo izraženo. Rekli bi še več: če je bilo vse do nedavnega z jugoslovanske strani implicitno, pa tudi eksplicitno povedano, da naj bi dobri in pozitivno razvijajoči se stiki s sosedno državo ustvarjali potrebno klimo in spodbudo za razrešitev položaja slovenske in hrvaške manjšine v Avstriji, danes in v prihodnje predstavlja razrešitev tega položaja pogoj za dobre sosedske odnose med obema državama.

mukoma zgradilo v odnosih med večinskimi narodom in manjšino.

Kar v tej zvezi vzbujajo posebno pozornost, začudenje in skrb, je to, da so bili v sedemnajstih letih po podpisu avstrijske državne pogodbe celo izvršeni ukrepi, s katerimi so bili prizadeti interesi slovenske manjšine. Nota je konkretna, kar zadeva primerov: navaja aktivnost Heimattendienst, uvedbo kategorije Vindišarjev, način izvajanja popisov prebivalstva, ukinitve obveznega dvojezičnega šolstva, kot ga je 1945. leta uvedla takratna koroška vlada, ukinitve uporabe slovenskega jezika v nekaterih sodnih okrajih in končno počasno, nedosledno in restriktivno izvajanje posameznih odstavkov 7. člena državne pogodbe. Poseben poudarek je dan dejavnosti Heimattienst, ki mu rabi — tako bi mogli interpretirati jugoslovansko noto — dejavnost zoper zakon o uvedbi topografskih napisov kot pritisk na manjšino in za paraliziranje vseh potrebnih ukrepov, ki so potrebni za to, da bi bila določila 7. člena avstrijske državne pogodbe v celoti uresničena. Zahteva, ki iz takšnih ugotovitev v jugoslovanski noti sledi, je, da naj se Heimattienst prepreči. Opora zanjo je v 5. odstavku 7. člena, dasi bi bilo moč uporabiti tudi 9. člen, ki govori o prepovedi dejavnosti nacističnih organizacij, oziroma njihovih naslednic.

Ugotovitve v jugoslovanski noti so — če jih sočimo z določili v avstrijski državni pogodbi — dovolj jasne. Vzlic temu pa ne bi bilo odveč na kratko pregledati ta določila.

Prvi odstavek določa, da „avstrijski državljani slovenske in hrvaške manjšine na Koroškem, Gradiščanskem in Štajerskem uživajo iste pravice pod enakimi pogoji, kakor vsi drugi avstrijski državljani, v številni pravico do svojih lastnih organizacij,

zborovanj in tiska v svojem lastnem jeziku“.

Zlasti za ureditev šolstva in uveljavljanje pravic v okviru šolstva velja, da zgornje določilo ni bilo spoštovano. Dejavnost oz. nedejavnost avstrijske vlade je — v tej zvezi — v opreki tudi z drugim odstavkom, ki govori o šolski ureditvi („avstrijski državljani slovenske in hrvaške manjšine na Koroškem, Gradiščanskem in Štajerskem imajo pravico do osnovnega pouka v slovenskem ali hrvaškem jeziku in do sorazmernega števila lastnih srednjih šol...“).

Povedati je, da prav za drugi odstavek velja to, da ne samo, da ni bil v celoti uresničen, marveč da je Avstrija celo šla korak nazaj od tega, kar je storila še pred podpisom avstrijske državne pogodbe. Uredba o dvojezičnem šolstvu iz leta 1945 je namreč uvedla dvojezične šole v krajih, kjer se pri štetju leta 1910 ni izkazalo manj kot 10% prebivalstva s slovenskim občevalnim jezikom. Ta uredba je bila z odlokom z dne 22. IX. 1958 razveljav-

Manjšina mora biti zaščitena ne glede na njeno številčno moč

Ko se avstrijske oblasti, pa tudi vodilni izvedenci za manjšinska vprašanja sklicujejo na to, da je uresničevanje manjšinskega varstva povezano z vprašanjem kvantitete manjšine, nadalje, da uresničitve čl. 7. ni bila mogoča z avtoriteto tega, ker ni bilo mogoče ugotoviti števila manjšine (gre seveda tudi za vprašanje, katera izhodišča — popise uporabiti za ugotavljanje manjšine), ne upoštevajo stališča Podkomisije OZN za boj proti diskriminacijskim ukrepom in za zaščito manjšine, ki pravi, da v načelu ni potrebno nobeno posebno število (quantite considerable) pripadnikov zato, da lahko govorimo o manjšini. Tudi njihovo najmanjše število mora biti zaščiteno pred diskriminacijo, še posebej pa deležno vsega, kar izpoveduje Deklaracija o človeških pravicah.

Tretji odstavek 7. člena ni bil v celoti izveden, kar zadeva uporabo slovenskega ali hrvaškega jezika kot uradnih jezikov dodatno z nemškimi jezikom v upravnih in sodnih okrajih Koroške, Gradiščanske in Štajerske s slovenskim, hrvaškim ali mešanim prebivalstvom. Tako kot to velja za manjšinski šolski zakon, je zakon o uporabi slovenskega jezika pred sodišči zožil uporabo slovensčine s tolmačem v treh od devetih sodnih okrajih, kjer žive Slovenci. Za uvedbo uporabe slovenskega jezika v šestih okrajih pa je zakon določil uveljavitev subjektivnega načela pripadnosti k narodnosti. Glede določil o označbah in napisih topografskega pomena prav tako v slovensčini ali hrvaščini kakor v nemščini, pa dogodki zadnjega časa povedo, do kje so avstrijske oblasti prišle v izvrševanju teh določil.

Iz navedenih primerov je razvidno, da je izvrševanje obveznosti iz 7. člena nedosledno in restriktivno, glede na namestitev topografskih napisov v sedemnajstem letu po podpisu državne pogodbe pa tudi nedopustno počasno. Posebej pa so te kvalifikacije uporabne, ko gre za peti odstavek, ki se nanaša na zaščito etničnega pomena manjšine. Ni namreč stvar samo v tem, da se preprepe dejavnost tistih organizacij, ki merijo na to, da odvzamejo slovenskemu ali hrvaškemu prebivalstvu njegov pomen in pravice kot manjšine, marveč globlji smisel in duh tega določila v tem, da se etnični pomen in sestava teritorija s slovenskim ali mešanim (hrvaškim ali mešanim) prebivalstvom ne sme spreminjati. Katere pozitivne korake bi bilo potrebno storiti v ta namen, vladi Avstrije bržkone ne bi moglo biti nejasno, če upoštevamo

ljena pod pritiskom Kärntner Heimattienst in nekaterih avstrijskih političnih strank. Z njim je bilo načelo dvojezičnega pouka omejeno na fakultativno podlago. Odlok predsednika deželnega šolskega sveta je bil potrjen naslednje leto s posebnim zakonom o manjšinskem šolstvu na Koroškem, ki ga je sprejel avstrijski parlament. Ta zakon je predvideval „ugotavljanje manjšine“ (Minderheitenfeststellung), o čemer pa — to je potrebno poudariti — 7. člen avstrijske državne pogodbe nikjer ne govori.

vsaj njena prizadevanja, tako na bilateralni ravni z Italijo ali pa mednarodni ravni v OZN, za zaščito etničnega pomena avstrijske manjšine na italijanskem Tirolskem.

Praksa kaže seveda drugače. Savi avstrijski uradni popisi prebivalstva na Koroškem — ki jih sicer koroški Slovenci ne priznavajo — povedo o strmo padajoči lestvici števila slovenske manjšine. Doslej izvedeni ukrepi so bili nezadostni, kar posebej velja za ekonomsko področje. Investicijska usmeritev koroških javnih skladov — kot del splošne gospodarske politike — je takšna, da se z njo zapostavlja južna Koroška, kjer živi večina Slovencev. Prevladovanje drobne posesti razjeda ekonomsko stabilnost in perspektivo le-teh, neagrarni del gospodarstva pa ostaja nerazvit in ne daje zadovoljive možnosti za zaposlovanje Slovencev v tem predelu Koroške.

Nasproti tem ugotovitvam navaja avstrijska nota nekatere pozitivne korake, ki so bili storjeni v prid slovenski manjšini, da bi se ji zagotovila etnična samosvojost. Toda glede namena in duha 7. člena državne pogodbe, katerega odstavke je treba tolmačiti v celovitosti — tako, med dru-

V manjšinski politiki se poslužuje Avstrija dvojnega merila

Prav sedanjí avstrijski kancler je bil tisti, ki je na XIV. zasedanju Generalne skupščine OZN izjavil, da stiki z Italijo o reševanju južnotirolskega vprašanja ne napredujejo na zadovoljiv način z avtoriteto tega, ker sporazum z dne 5. IX. 1949 ni bil integralno izvršen. To je izjavil šest let po podpisu tega sporazuma. Tedaj je najavil, da — kolikor stvari ne bodo napredovale — namerava avstrijska vlada predložiti to vprašanje pred Generalno skupščino OZN. Prav tako je isti Kreisky v pismu italijanskemu ambasadorju na Dunaju Guidottiju 14. VII. 1960 zapisal, „da se je avstrijska vlada odločila postaviti vprašanje nemško govoreče manjšine na južnem Tirolskem pred OZN in to predvsem z avtoriteto tega, ker gre v sporu, ki zadeva obstoj in prihodnost te manjšine, v prvi vrsti za razlike v političnem stališču, ki ima osnove v zanikanju nekaterih pravic vitalnega pomena za manjšino“. Prav zavoljo tega, ker je Avstrija videla razlike političnega stališča, se ni odločila, da se obrne na Mednarodno sodišče v Haagu, marveč na OZN.

gim tolmačijo načelo dobre volje v izvrševanju mednarodnih pogodb — ti parcialni ukrepi ne morejo izpodbiti osnovnih ugotovitev v jugoslovanski noti o počasnem, nedoslednem in restriktivnem izvrševanju določil avstrijske državne pogodbe (le mimogrede navajamo, da je avstrijska vlada v svojih intervencijah glede na izvrševanje sporazuma De Gasperi-Gruber z dne 5. IX. 1949 o vprašanju avstrijske manjšine na južnem Tirolskem, opozarjala na celovitost določil v tem sporazumu). Še celo pa ostaja ta odgovor neprepričljiv, ko gre za izpodbijanje enega od bistvenih elementov v jugoslovanski noti, tj. opozorila na dejavnost Kärntner Heimattienst, naperjene direktno zoper obstoj slovenske manjšine in v zvezi s tem, zahtevo jugoslovanske vlade, da to organizacijo avstrijska vlada prepove. Še več kot izključno pristojnost avstrijskih oblasti označuje ugotavljanje ali dogodki v Avstriji po avstrijski pravni ureditvi pomenijo „protiustavne akcije“ ali ne. V takšno pristojnost seveda ni dvomiti. Dvomiti pa je, če je moč prezreti določila v 9. členu avstrijske državne pogodbe, ki — med drugim — Avstriji nalagajo, da bo „nadaljevala s prizadevanji, izločiti iz ekonomskega, političnega in kulturnega življenja vse ostanke nacizma, da bi tako zagotovila, da te organizacije ne bodo v kakršnikoli obliki ponovno vzpostavljene in da bi preprečile nacistično in militaristično dejavnost in propagando v Avstriji“ (9. člen 1. točka). Tretja točka istega člena pa nalaga Avstriji obveznosti, da bo z grožnjo kazenskih sankcij, ki jih bo takoj določila skladno z avstrijskimi zakoni, prepovedala obstoj in dejavnost zgoraj navedenih organizacij na avstrijskem teritoriju. Avstrijski vladi bržkone ni znano, da je bil Kärntner Heimattienst po Anschlušu sicer ukinitelj (po sistemu Gleichschaltung), vendar pa, da je ves vodstveni in drugi aparat prešel v koroški obmejni urad NSDAP. In končno, ali niso akcije, ki jih izvajajo člani te organizacije, pa terminologija, ki jo uporabljajo njeni listi, močno obremenjeni z zgledi iz žalostne preteklosti Ostmarke?

● SLOVENSKI ATLETSKI KLUB V ZWEIKIRCHENU

Slovenski atletski klub bo nogometno sezono 1973-74 pričel v Zweikirchenu, kjer bo nastopil proti lansnemu šestouvrščenemu nogometnemu klubu 2. D razreda iz Zweikirchenu. Trener Mavčec je pred začetkom prvenstva s svojim moštvom zelo zadovoljen in misli, da je SAK za novo sezono bolj pripravljen kot kdaj poprej. Zdi se tudi, da je letošnje moštvo močnejše, kar se je treba zahvaliti pridobitvi iz Velenja Karlu Nežmahu. Kot centralni krilec je idealen nogometaš, okoli katerega se zbira vsa obramba. Kot izkušen in pregledni igralec je velika okrepitev za moštvo, njegove oddaje so natančne, polne iznajdljivosti. Njegove kvalitete smo lahko opazovali v dveh igrah. Prejšnji četrtek v Hörtendorfu in zadnjo soboto v Bilčovsu. V Hörtendorfu je SAK zmagal 5:1 (1:0). V hitri napadalni igri so dali gole sledeči igralci: Folti Waldhauser 3, Jože Fera 1 in Flori Lipuš. V pripravljalni tekmi z Bilčovsom pa je Slovenski atletski klub zmagal 8:2 (3:0). Za gole so posrbeli Fera 5, Nežmah 2 in mladinec Hobel.

● ŠT. JANŽ V BILČOVSU

V prvih pripravljalnih tekmah za novo nogometno prvenstvo je nogometno moštvo iz Št. Janža igralo preteklo nedeljo na Bistrici v Rožu, kjer se je udeležilo nogometnega turnirja ob 25-letnici ustanovitve ATUS Bistrice. Tu je nastopilo povsem mlado in neizkušeno šentjansko moštvo, ki proti mnogo močnejšim nasprotnikom ni imelo najmanjše možnosti za uspeh. Treba je reči, da moštvo na nedeljski prireditvi ni bilo identično z moštvom, ki bo igralo v prvenstvu. V kvalifikacijskih tekmah je Bistrica premagala Št. Janž 6:0, ATUS Borovlje pa Union Področje 3:0. Prvo mesto jubilejnega nogometnega turnirja je osvojilo moštvo Bistrice, ki je v zanimivi in hitri igri premagalo ligaški klub iz Borovlj 5:4 (1:2). V igri za tretje mesto je ekipa Področja premagala Št. Janž 6:0 (4:0).

Na splošno razočaranje v vrsti funkcionarjev šentjanskega športnega društva nogometnemu moštvo v novi sezoni ne bo več na razpolago Marjan Brezar, slovenski trener iz Kranja. Odpoved izkušenega trenerja pomeni za Št. Janž hud udarec, saj je v enem letu delovanja vdihnil mladini pravi odnos do športa, v prvi vrsti do nogometa. Kakor vemo, je po izgubi prvega mesta v prvenstvu pred letom, ki bi pomenilo vstop v 1. razred, močno padla morala in pripravljenost mladine za športno dejavnost. Za trenerja sta predvidevana dva kandidata, oba dolgoletna izkušena igralca šentjanskega moštva: dr. Tomi Partl in Hanzek Gabriel. Trenerja in vodja nogometne sekcije „Seki“ Hafner bodo imeli na razpolago sledeče nogometaše: vrata — Lojzi Gabriel, Pepi Ottowitz; obramba — Walter Meschnik, Franc Müller, Walter Hornböck, Lori Krušič; krilci — Hanzl Hornböck, Martin Rogl, Stefan Oberhauser, Albin Oberhauser, Nanti Dovjak; napad — Osi Esel, Mihi Esel, Stanko Olip, Hanzl Scheider, Flori Doujak.

V prvem prvenstvenem kolu 2. C razreda bo Št. Janž nastopil v nedeljo na tujem proti nogometnemu moštvo iz Bilčovsa.

● SEDAJ TUDI NAMIZNI TENIS

Športniki šentjanskega športnega društva so letos ustanovili novo športno sekcijo. Odločili so se za namizni tenis kot tekmovalni šport, ki je v vseh ozirih zelo zahtevna igra z žogico iz celuloidne snovi in velja za milijone ljudi na svetu tudi prijetno rekreacijo in razvedrilo. Od srede septembra dalje se bodo udeleževali prvenstva.

Vodja nove športne sekcije je Martin Mischitz, ki je zbral okoli sebe več tistiških igralcev, izmed katerih bo 7 prijavljenih pri Koroški namiznoteniški zvezi (KTTY). To so sledeči igralci, ki se deloma bavijo tudi z nogometom: Hanzl Hornböck, Mihi Hornböck, Osi Esel, Mihi Esel, Jakob Weiß, Štefi Oberhauser in Martin Mischitz. Člani nove športne sekcije bodo imeli na razpolago dvorano v gostilni pri Tišlarju, kjer bodo tudi prvenstvene tekme.

Ker mora vsak novinec pričeti v najnižjem razredu, bo to storila tudi teniška ekipa iz Št. Janža, ki je določena v 2. zapadni razred. Športno uredništvo Slovenskega vestnika čestita k ustanovitvi nove športne sekcije in želi v prvenstvu mnogo uspeha.

Izdajatelj, založnik in lastnik: Zveza slovenskih organizacij na Koroškem; glavni urednik: Rado Janežič; odgovorni urednik: Andrej Kokot; uredništvo in uprava: 9021 Klagenfurt — Celovec, Gasometergasse 10, tel. 32-5-50 — Tiska: Založniška in tiskarska družba s o. j. Drava, Celovec - Borovlje.

RADIO PROGRAM

RADIO CELOVEC

Poročila: 5.00 — 6.30 — 8.00 — 10.00 — 13.00 17.00 — 19.00 — 20.00 — 22.00 — 23.00 — 24.00.

Dnevne oddaje (razen ob sobotah, nedeljah in praznikih): 5.05 Ljudske viže — 5.30 Kmetijska oddaja — 5.35 Ljudske viže — 5.40 Jutranja opažanja — 5.43 Pisane Jutranje melodije — 6.00 Jutranja gimnastika — 6.35 Glasba in dobri nasveti — 6.45 Deželni razgled — 7.00 Glasbeni mozaik — 7.45 Lokalna poročila — 8.05 Godba na pihala — 8.15 Oddaja za ženo — 9.00 Za prijatelje stare glasbe — 10.05 Operetni koncert — 11.25 Oddaja za podeželje — 11.45 Za avtomobiliste — 13.05 Deželni razgledi — 13.30 Glasba po kosilu — 13.45 Slovenska oddaja — 15.30 Še vedno priljubljeno — 16.15 Ženska oddaja — 18.10 Odmev časa — 18.40 Šport — 18.45 Note in beležke — 18.55 Lahko noč otrokom — 19.03 Pregled sporeda — 19.05 Zabeležite si — 19.35 Melodija in ritem — 20.05 Deželna poročila — 22.10 Šport iz vsega sveta.

SOBOTA, 18. 8.: 5.05 Za tiste, ki zgodaj vstajajo — 6.05 Jutranja melodija — 6.55 Glasbeni mozaik — 8.05 Družinski obzornik — 10.45 Naša lepa domovina — 13.45 Veselo in dobre volje — 14.00 Zabavni koncert — 15.30 Iz mape želja naših prijateljev ljudske glasbe na Koroškem — 17.10 Glasba iz alpskega področja — 18.00 Deželni razgledi — 18.35 Mala solistična parada — 19.05 Koračnice — 19.50 Note in beležke — 20.10 Pasji dnevi — 22.10 Šport.

NEDELJA, 19. 8.: 6.10 Igra na orgle — 8.15 Razglednica z Dunaja — 9.00 Brezskrbno nedeljsko jutro — 10.30 Radijska pripovedka — 11.00 Dopoldanski koncert — 13.05 Ogladalo mestnega gledališča — 14.30

SLOVENSKE ODDAJE

SOBOTA, 18. 8.: 9.00 Od pesmi do pesmi, od srca do srca.

NEDELJA, 19. 8.: 7.10 Duhovni nagovor — Po vaši želji.

PONEDELJEK, 20. 8.: 13.45 Informacije — „Mi smo se skupaj zbrali“ (moški zbor PD „Kočna“ iz Sveč p. v. dr. A. Feiniga).

TOREK, 21. 8.: 9.30 Za vsakega nekaj — 13.45 Informacije — športni mozaik — Otraci, poslušajte!

SREDA, 22. 8.: 13.45 Informacije — Zapoljte z nami — Sodobni avstrijski književniki.

ČETRTEK, 23. 8.: 13.45 Informacije — Žena, družina, dom.

PETEK, 24. 8.: 13.45 Informacije — Godbe na pihala.

RADIO LJUBLJANA

Poročila: 4.30 — 5.00 — 7.00 — 8.00 — 9.00 — 11.00 — 12.00 — 13.00 — 14.00 — 17.00 — 18.00 — 22.00 — 23.00 — 24.00.

Dnevne oddaje (razen ob nedeljah in praznikih): 4.30 Dobra jutro — 5.30 Danes za vas — 5.45 Informativna oddaja — 6.00 Jutranja kronika — 6.30 Informativna oddaja — 7.25 Pregled sporeda — 7.45 Informativna oddaja — 10.00 Danes popoldne — 10.15 Pri vas doma — 11.00 Turistični napotki za tuje goste — 12.00 Na današnji dan — 12.30 Kmetijski nasveti — 13.15 Obvestila in zabavna glasba — 13.30 Priporočajo vam — 15.00 Dogodki in odmevi — 16.00 Vsak dan za vas — 18.00 Aktualnosti doma in v svetu — 19.00 Lahko noč otroci — 19.10 Obvestila — 19.30 Radijski dnevnik — 23.05 Literarni nokturna.

SOBOTA, 18. 8.: 6.50 Beseda na današnji dan — 8.10 Glasbena matineja — 9.05 Pionirski tednik — 9.35 S slovenskimi ansambli zabavne glasbe — 11.20 Z nami doma in na poti — 12.10 Melodije za opoldan — 13.15 Zabavna glasba — 14.10 S pesmijo in plesom po Jugoslaviji — 15.40 Pojo naši operni pevci — 16.40 S Plesnim orkestrom RTV Ljubljana in gostom Bracom Korenom — 17.10 Glasbena medigra — 18.15 Urad za najdene skladbe — 19.15 Z ansambлом Jožeta Burnika — 20.00 Letlice z nami! — 21.00 Zabavna radijska igra — 21.37 Majhni ansambli zabavne glasbe — 22.20 Oddaja za naše izseljence — 23.05 S pesmijo in plesom v novi tedni.

NEDELJA, 19. 8.: 6.50 Danes za vas — 8.05 Radijska igra za otroke — 8.47 Skladbe za mladino — 9.05 Išče mo popevko poletja — 10.05 Še pomnite, tovariši... — 10.25 Pesmi boja in dela — 10.45 Voščila — 13.15 Zabavna glasba — 13.50 Z domačimi ansambli — 14.05 S slovenskimi ansambli in orkestri zabavne glasbe — 15.05 Popularne operne melodije — 16.00 Radijska igra „Prenos atentata“ — 17.05 Nedeljsko športno popoldne — 19.15 Glasbene razglednice — 20.00 V nedeljo zvečer — 22.20 S Plesnim orkestrom RTV Ljubljana — 22.40 Vedre note — 23.05 Literarni nokturna — 23.15 Nočni cocktail.

PONEDELJEK, 20. 8.: 6.50 Rekreacija — 8.10 Glasbena matineja — 9.05 Pisan svet pravljic in zgodb — 9.40 Z velikimi zabavnimi orkestri — 11.20 Z nami doma in na poti — 12.10 Melodije za opoldan — 13.15 Zabavna glasba — 14.10 Amaterski zbori pojo — 14.30 Voščila — 16.40 Zvoki in barve orkestra in zbora Petera Nera — 17.10 Zveneca imena — 18.15 Pihalne godbe na koncertnem odru — 19.15 Z ansambлом Borisa Franka — 20.00 Stereofonski operni koncert — 21.30 Zvočne kaskade — 22.15 Zaplešite z nami — 23.15 Popevke se vrstijo.

TOREK, 21. 8.: 6.50 Beseda na današnji dan — 8.10 Glasbena matineja — 9.20 S pesmijo in počitniški dan — 9.40 Z našimi simfoniki v svetu glasbe — 10.15 Poletno potepanje — 12.10 Melodije za opoldan — 13.15 Zabavna glasba — 14.40 „Na poti s kitaro“ — 15.40 Poje sopranistka Birgit Nilsson — 16.00 „Vrtljak“ — 17.10 Popularni simfonični koncert — 18.15 V terek navidenjel — 19.15 Z ansambлом Rudija Bardarterja — 20.00 Lahka glasba slovenskih avtorjev — 20.30 Radijska igra: Vsakomur svoje — 21.32 Melodije v ritmu

Znani ansambel išče TROBENTAČA.

Interesenti naj se javijo na upravo Slovenskega vestnika, 9021 Celovec - Klagenfurt, Gasometergasse 10.

— 22.15 Od popevke do popevke — 23.15 Elektroakustična glasba Pierra Henryja.

SREDA, 22. 8.: 6.50 Rekreacija — 8.10 Glasbena matineja — 9.05 Počitniški pozdravi — 9.35 Glasbeni spomini — 10.15 Mitološki svet v orkestralnih borvah — 11.20 Z nami doma in na poti — 12.10 Melodije za opoldan — 13.15 Obvestila in zabavna glasba — 14.10 Ženski vokalni kvartet Taldin — 14.30 Voščila — 15.40 Majhen recital sopranistke Mileve Pertotove — 16.00 „Loto vrtljak“ — 17.10 Operni koncert — 18.15 Listi iz pop albuma — 19.15 Glasbene razglednice — 20.00 Simfoniki orkester RTV Ljubljana — 21.20 Vedno lepe melodije — 22.15 Revija popevk — 23.15 Plesni zvoki.

ČETRTEK, 23. 8.: 6.50 Beseda na današnji dan — 8.10 Glasbena matineja — 9.20 Mladinski zbori pri nas in po svetu — 11.20 Z nami doma in na poti — 12.10 Melodije za opoldan — 13.15 Zabavna glasba — 14.10 Popoldne za mladi svet — 15.40 Iz slovenske glasbene literature — 16.00 „Vrtljak“ — 17.10 Koncert po željah poslušalcev — 18.15 Z zabavnim orkestrom RTV Ljubljana — 18.15 Mejniki v zgodovini — 19.15 Z ansambлом Atija Sossa — 20.00 Četrtek večer domačih pesmi in napevov — 21.00 Literarni večer — 22.15 Za ljubitelje jazza — 23.15 Sodobna češkoslovaška glasba.

PETEK, 24. 8.: 6.50 Rekreacija — 8.10 Glasbena matineja — 9.20 Glasba vam pripoveduje — 9.40 Glasovi v ritmu — 10.15 Po Talijinih poteh — 11.20 Z nami doma in na poti — 12.10 Melodije za opoldan — 12.40 Z domačimi ansambli — 14.10 Ljudska glasba drugih narodov — 14.30 Voščila — 16.40 Popoldanski sestanek z orkestrom in zborom Henry Mancini — 17.10 Iz popularne jugoslovanske simfonične literature — 18.50 Ogladalo našega časa — 19.15 Z ansambлом Vilija Petriča — 20.00 Iz jugoslovanske zborovske literature — 21.15 Oddaja o morju in pomorščakih — 22.15 Besede in zvoki iz logov domačih — 23.15 Paleta popevk in plesnih ritmov.

Naprodaj je

ENODRUŽINSKA HIŠA

s stranskim poslopjem in ima 1200 m² ograjenega zemljišča. Hiša je blizu ceste. Opremljena je s centralno kurjavo. Cena 650.000 šilingov.

Interesenti naj se javijo na upravo Slovenskega vestnika, Celovec - Klagenfurt, Gasometergasse 10.

Voščila — 16.00 Radijska igra — 18.00 Sosedje z juga — 19.00 Nedeljski šport — 19.40 Deželni razgledi — 20.10 „Tujci med potjo“ — 21.00 Zadnja postaja Dunaj.

PONEDELJEK, 20. 8.: 5.05 Za tiste, ki zgodaj vstajajo — 6.05 Jutranja melodija — 6.50 Glasbeni mozaik — 8.05 Oddaja za starejše ljudi — 9.00 Dunajska mešanica — 9.30 Vesele note mojstrov — 10.00 Moje pesmi, moje sanje — 11.05 Ljudska glasba — 13.30 Knjižni kotiček — 14.30 Smehljajoča vsakdanost — 16.30 Za otroke — 17.10 Kaj radi slišimo... — 17.56 Oddaja kmetijske zbornice — 18.00 Deželni razgledi — 18.55 Otrokom za lahko noč — 19.50 Note in beležke — 20.10 Glasba razveseli — 21.00 Mednarodni natovod kot tehnični in gospodarski problem — 22.10 Šport.

TOREK, 21. 8.: 5.05 Za tiste, ki zgodaj vstajajo — 6.05 Jutranja melodija — 6.50 Glasbeni mozaik — 9.00 Ljudska glasba — 11.05 Ljudske viže — 13.30 Ljudska glasba — 15.00 Ljudska glasba iz štajerske — 16.30 Za otroke — 17.10 Glasbeni terapevt — 17.56 Oddaja sindikalne zveze — 18.00 Deželni razgledi — 19.50 Note in beležke — 20.10 Veliki koncert — 22.10 Šport.

SREDA, 22. 8.: 5.05 Za tiste, ki zgodaj vstajajo — 6.05 Jutranja melodija — 6.50 Glasbeni mozaik — 9.00 Ljudska glasba — 9.30 Vesele note mojstrov — 10.00 Zabavna glasba — 11.05 Ljudske viže — 13.30 Na obisku pri koroških zborih — 15.00 Iz naše mape gostov — 16.30 Operetni koncert — 17.10 V dunajski kavarni — 17.56 Oddaja združenja industrialcev — 18.00 Deželni razgledi — 19.35 Za prijatelja planin — 19.50 Note in beležke — 20.10 Veseloigra — 21.10 Z Vikom v baru — 21.30 Zvezne dežele poročajo: Koroška.

ČETRTEK, 23. 8.: 5.05 Za tiste, ki zgodaj vstajajo — 6.05 Jutranja melodija — 6.50 Glasbeni mozaik — 9.00 Plesi in pesmi iz Nižje Avstrije — 9.30 Vesele note mojstrov — 11.05 Ljudske viže — 13.30 Zabeleženo na

Farma za perutnino potrebuje takoj mlajšega

POMAGAČA

in za drugi obrat pošten

ZAKONSKI PAR.

Urejen delovni in prosti čas. Dobra plača z vsemi socialnimi storitvami. Ponudbe pošljite na naslov:

Heinz Burgmer, Geflügelzuchtbetriebe, CH 8570 Weinfelden/Thg. (Schweiz).

koroških cestah — 15.00 Novosti — redkosti — posebnosti — 16.30 Za otroke — 17.10 Operetne melodije — 18.00 Deželni razgledi — 19.05 Avstrijske godbe na pihala — 19.50 Note in beležke — 20.10 Oddaja o kmečkih pregovorih — 21.00 Iz graškega glasbenega življenja.

PETEK, 24. 8.: 5.05 Za tiste, ki zgodaj vstajajo — 6.05 Jutranja melodija — 6.50 Glasbeni mozaik — 9.00 Ljudska glasba — 9.30 Klavirska glasba — 10.00 Zabavna glasba — 11.05 Iz koroške zakladnice ljudskega petja — 13.30 Ljudske viže — 14.30 Po štajerskem — 15.00 Graški umetniki — 16.45 Obisk v pevski šoli v Weisu — 17.10 Glasba za konec tedna — 17.56 Oddaja delavske zbornice — 18.00 Deželni razgledi — 19.50 Note in beležke — 20.10 Orkestralni koncert — 22.10 Šport.

NEDELJA, 19. 8.: 14.55 Avtomobilisti dirke v Zellwegu — 17.00 Za mladostnike — 17.30 Moj sin „V taborišču“ — 18.30 Obmejna postojanka: Koča na Matterhornu — 19.30 Čas v sliki — 19.40 Šport — 20.15 Kraj zločinov — 22.00 Šport in čas v sliki.

PONEDELJEK, 20. 8.: 18.00 Teletest — 18.25 Otrokom za lahko noč — 18.30 Stan Laurel in Oliver Hardy — 19.00 Slike iz Avstrije — 19.20 Pregled sporeda — 19.30 Čas v sliki in kulturne novice — 20.06 Šport — 20.15 Jason King — 21.10 Ob boksoh — 22.10 Čas v sliki.

TOREK, 21. 8.: 18.00 Seržant Preston — 18.25 Otrokom za lahko noč — 19.00 Slike iz Avstrije in Julije Tirolske — 19.20 Pregled sporeda — 19.30 Čas v sliki in kulturne novice — 20.06 Šport — 20.15 K temi: Mladostni nemški film — 21.40 James Taylor — 22.10 Čas v sliki.

SREDA, 22. 8.: 11.00 Za delavce: Trojčki na krovu — 16.30 Za otroke — 17.10 Tiger in osel — 17.20 Gradščice — 18.00 Za družino — 18.25 Otrokom za lahko noč — 18.30 Televizijska kuhinja — 18.55 Novo v poklicu

CIRCUS KRONE
Der größte Circus der Welt
Vom 18.—23. August
Täglich 15.30 und 20.00
Klagenfurt/Fischlisdorf
Vorverkauf: Circuskassen (Tel. 33 1 66) und Landesreisebüro Neuer Platz 2
Tierschau täglich ab 9.00

„Tajnica“ — 19.00 Slike iz Avstrije — 19.20 Pregled sporeda — 19.30 Čas v sliki in kulturne novice — 20.06 Šport — 20.15 Hišnik — 21.45 Čas v sliki — 21.50 Bere Erich Fried.

ČETRTEK, 23. 8.: 18.00 Moj sin. „Žurnalist“ — 18.30 Slike iz Avstrije — 19.20 Pregled sporeda — 19.30 Čas v sliki in kulturne novice — 20.06 Šport — 20.15 Zlati pustolovski film — 22.05 Čas v sliki.

PETEK, 24. 8.: 11.00 Za delavce: Zlato — 18.00 Mednarodni agrarni obzornik — 18.25 Otrokom za lahko noč — 18.30 Pater Brown — 18.55 Novo v poklicu — 19.00 Slike iz Avstrije — 19.20 Pregled sporeda — 19.30 Čas v sliki in kulturne novice — 20.06 Šport — 20.15 Zgodilo se je pojutrišnjem — 21.05 Report v rdeči belo rdečem — 22.05 Čas v sliki — 22.10 O, ti poezijemniki...

SOBOTA, 18. 8.: 17.00 Mamsel touche. Filmska komedija — 18.30 Mami Max — 18.55 Glasbena poročila — 19.30 Čas v sliki — 20.00 Pregled sporeda — 20.06 Šport — 20.09 Vzgoja — 20.15 Potovanje skozi samega sebe — 21.45 Čas v sliki.

NEDELJA, 19. 8.: 18.00 Tedenski obzornik — 18.30 Horizonti — 19.30 Čas v sliki — 19.40 Novo v kulturi — 20.10 Vzgoja — 20.15 V gosteh v portugalskem situaciji — 22.45 Čas v sliki.

PONEDELJEK, 20. 8.: 19.30 Čas v sliki in kulturne novice — 20.00 Pregled sporeda — 20.06 Šport — 20.09 Vzgoja — 20.15 Skrivnosti morja — 21.05 Lurd — 22.10 Telerreprize.

TOREK, 21. 8.: 19.30 Čas v sliki in kulturne novice — 20.00 Pregled sporeda — 20.06 Šport — 20.09 Vzgoja — 20.15 Pamlad na Dunaju — 21.40 Telerreprize.

SREDA, 22. 8.: 19.30 Čas v sliki in kulturne novice — 20.00 Pregled sporeda — 20.06 Šport — 20.09 Vzgoja — 20.15 Ljubavnik iz Teruel-a — 21.40 Telerreprize.

ČETRTEK, 23. 8.: 19.30 Čas v sliki in kulturne novice — 20.00 Pregled sporeda — 20.06 Šport — 20.09 Vzgoja — 20.15 O težavah biografije — 21.25 Enindvaljni — 22.10 Telerreprize.

PETEK, 24. 8.: 19.30 Čas v sliki in kulturne novice — 20.00 Za konec tedna — 20.06 Šport — 20.09 Vzgoja — 20.15 „Realismo e Poesia“ — 21.30 Telerreprize.

PEŠCI V PROMETU:

„Rešilni ovinek“ lahko reši življenje

Več kot 700 mrtvih pešcev na leto, to skoraj tretjina vseh smrtnih žrtev, ki jih vsako leto zahteva promet. Ob tej številki bi se morali pešci zavedati, da se pri prečkanih cestah nedvomno splača napraviti majhni ovinek ter cesto prečkati na posebej varen namen predvidenem in označenem „prečdu za pešce“. Ta majhni „rešilni ovinek“ lahko reši življenje!

Pravilnemu zadržanju pešcev v cestnem prometu posveča posebno pozornost tudi kuratorij za varnost v prometu, ki je v namen pripravil naslednje opozorilo:

FUSSGÄNGER
geh den rettenden Umweg

Kuratorium für Verkehrssicherheit